Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

«СОВЕТ УЗБЕКИСТОНИ» — ОРГАН ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМИТЕТА КОМПАРТИИ УЗБЕКИСТАНА, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ УЗБЕКСКОЙ ССР

47 йил чиқиши. № 235 (13.191). 7 октябрь 1965 йил. Пайшанба. Баҳоси 2 тийин.

◆ Илғор районлар, хўжаликлар бирин-кетин маррага етмоқдалар.
◆ Партиямизнинг бўлажак XXIII съезди шарафига социалистик мусобақани қизитиб юборайлик, ўз социалистик мажбуриятини бажармаган бирорта ҳам хўжалик қолмасин!

ОКТЯБРДА БАРЧА ҲОСИЛНИ ЙИҒИБ ОЛАЙЛИК!

Бу йил ростмана пахта йили бўлди. Ҳосил анча эрта етилди. Куз ҳам яхши келди. Йил бўйи қилинган фидокорона меҳнатнинг ҳордиғи чиқмоқда. Ёзда сув танқислигини енгиш учун не-не машаққат чеккан деҳқонларимиз кузнинг баракали хирмонини кўриб шодланмоқда. Ҳамма мамнун. Саҳий куз пахтакорга сира бунчалик кўп бойлик инъом этмаган эди. Одамлар сводкаларга боққанда маъноли табассум пайдо бўлади чеҳраларида.

Республикамиз сентябрь ойида давлатга 55,56 процент пахта топширди. Ўтган йили 26,84 процент пахта берган эди. Ёки ўтган йили 2 октябргача 1 миллион тонна пахта тайёрланган бўлса, бу йил 30 сентябрь куни 2 миллион тонналик хирмон уюлди. Ҳозиргача машиналар бункеридан ярим миллион тоннадан кўп «оқ олтин» тўкилди. Республикада биринчи бўлиб Фарғона областидаги Киров райони, ундан сўнг Тошкент областидаги Орджоникидзе райони маррага етди. Йирик пахтакор районларнинг бунчалик эрта муддатда планни тўлдирганини пахтачилик тарихи шу вақтгача кўрган эмас. Ўнлаб ана шундай йирик, юқори ҳосилли районлар маррага бирин-кетин етай деб турибди. Жуда кўп колхоз ва совхозлар сентябрнинг ичида планни тўлдириб, ошиқча кўплаб пахта бермоқда. Яккабоғ районидаги «Коммунист», Вобкент районидаги «1 Май» колхозлари, яна бир қатор хўжаликлар, ўнлаб бўлим ва бригадалар мажбуриятларини ҳам адо этдилар.

Бу йилги йиғим-терим муддат ва рақамларни орқада қолдириб кетдики, бу томмаъноси билан жуда характерлидир. Пахта учун кураш умумхалқ ҳаракатига айланиб кетди. Пахтакорларимизнинг онгли меҳнати, механизаторларимизнинг шижоати, шаҳарликларнинг баланд ҳиммати, студентларнинг ёрдамга тайёр туриши, каттадан-кичикнинг пахта дея жон куйдириши — буларнинг ҳаммаси бирга қўшилиб, катта хирмонга тобора барака киритмоқда. Илгариги йиллари орзу қилинадиган 2 процент ҳеч гап бўлмай қолди. Бир кунда 3-4 процент учун курашга ўтилди. Районлар эмас, балки областлар бир кунда 3 процент ва ундан ошириб пахта топширмоқда.

Ҳозир далаларга назар ташлаган киши бу йилги ҳосилнинг нақадар баракали эканлигини кўради. Пахтамиз юқори сортга топширилмоқда. Ҳамма ерда чамандек очилган пахта.

Бу йил ғўзада ёпиқ кўрак бўлмайди. Шу кунлардаги кўсак ҳам тез кунда лўппак пахта бўлади. Шундай экан, пахтакорларимиз олдида муҳим вазифа турибди. У ҳам бўлса, октябрь ойида даладаги барча ҳосилни йиғиштириб олишдан иборатдир. Бу шарафли вазифанинг уддасидан чиқиш қўлимиздан келади. Бунинг учун ҳамма шароит бор. Аввало, пахтакорларимизнинг руҳи баланд. Ҳаво ҳам яхши келяпти. Терим машиналарига катта йўл очиб берилган. Ўн минглаб агрегатлар далаларда жавлон урмоқда. Фақат ишни тўғри ташкил эта билиш, одамларга раҳнамоликни янада ошириш керак.

Октябрни илгари пахта тайёрлашда ҳал қилувчи ой, деб келинар эди. Бу йил фақат ҳал қилувчигина эмас, балки якунловчи ой бўлади. Шунинг учун октябрда ҳам сентябрдагидек ишлаш, далада ҳосилни қолдирмай, сўнгги кўрагигача йиғиштириб олиб, келгуси йил ҳосилига барвақт замин ҳозирлаб қўйиш — пахтакорларимизнинг муҳим бурчидир.

Ҳосилни барвақт йиғиб-териб олишда машинага кўпроқ таяниш лозим. Кимки шундай қилса унинг қўли баланд бўлади. Йиғим-теримнинг дастлабки кунлари сводканинг орқасида келган областлар терим машиналари ихлос билан ишлатилгани ва унинг кучидан тўла фойдаланилгани туфайли илғорларни бирин-кетин босиб ўтиб, олдинги ўринларга чиқиб олдилар. Машина пахтакорни қўллаб-қўлтиқламоқда, унга қанот бўлмоқда.

Бу йил республикамизда ўтган йилнинг шу муддатидагига қараганда машина терими плани анча олдинда. Лекин шуниси борки, умумий пахта тайёрлаш процентига нисбатан анчагина орқада қолмоқда. Масалан, ўтган йили республиканинг пахта плани 60 процентга борганда машина терими плани ундан 7 процент олдинда эди. Бу йил республиканинг умумий плани 66,27 процентга етган куни машина терими 54,17 процент бўлди. Бунга сабаб нима? Сабаб шуки, кўп жойларда вақт қўлдан бой берилди. Ҳосилнинг очилишига нисбатан машина теримига тайёргарлик ишлари кечикди. Лекин, кечикишнинг ҳали ҳам ўрнини тўлдириш мумкин. Бунга эса, ҳар бир кун ва соатни ғанимат билиб, барча машиналарни икки сменада ишлатиш, ҳар куни машина терими планининг камида 4,5 процент бажарилишини таъминлаш учун барча чора-тадбирларни кўриш билан эришилади. Ишни шундай уюштириш кераки, бирон хўжаликда ҳам машина терими плани бажарилмасдан қолмасин. Машина ўз афзаллигини рўй-рост кўрсатсин. Унинг қувватидан тўла фойдаланайлик. Машиналар бункеридан камида бир миллион тонна «оқ олтин»ни тўкиш муҳим бурчимиздир.

КПСС Марказий Комитетининг сентябрь Пленуми ва СССР Олий Советининг сессияси шарафига бошланган социалистик мусобақа барча совет халқи каби пахта далаларининг меҳнаткашлари қалбини ҳам алангалатиб юборди. Ҳосилни тезда йиғиб-териб олишда пахтакорларга яқиндан ёрдам бериш, оператив раҳбарликни кучайтириш партия, совет, комсомол ташкилотларининг шу кеча-кундуздаги энг асосий вазифасидир.

Бундан буён ҳавога ишониб бўлмайди. Бугун ярқираб турган осмонда эртага булут пайдо бўлиши, ёмғир ёғиши мумкин. Ҳосилнинг талай қисми эса ҳали далаларда, чаноқларда. Ғанимат вақтни андак қўлдан бериш бойлигимизни қўлдан бериш демакдир. Бепарволик, масъулиятсизликка асло ўрин бўлмаслиги керак. Бу йил маррага ҳамма етиб бориши лозим. Етти йилликнинг охирги йили талаби шундай, халқимизнинг, жонажон партиямиз ва ҳукуматимизнинг талаби ва ишончи шундай.

Илғорлар соясига ҳеч ким яширина олмайди. Пахта тайёрлашда республикамиздаги кўпчилик область ва районлар тез суръат билан кетаётган бир вақтда, карвоннинг кетида судралиб бораётганлар ҳам йўқ эмас. Пахтаорол, Ильич, Қўрғонтепа, Гурлан, Кегайли, Қўнғирот, Чимбой районлари, анчагина колхоз ва совхозлар ҳали пландаги пахтанинг ярмини ҳам берганлари йўқ. Бунга ҳеч қандай объектив сабаб йўқ. Ана шу районлар ва хўжаликларнинг раҳбарлари бу йилги кузнинг алоҳида хусусиятларини, талабларини ҳисобга олмаётирлар. Улар ҳамон эскича иш тутиб, вақтни бой бераётганликларини пайқамаётирлар. Қолоқларни илғорлар даражасига кўтариш керак. Бу соҳада ўзаро ёрдам ва маслаҳатни аямаслик зарур.

Октябрнинг ҳам биринчи ҳафтаси ўтиб қолди. Сентябрнинг баракали кунларини октябрга кўчириш учун суръатни сира бўшаштирмаслик ҳар бир пахтакорнинг, ҳар бир механизаторнинг, ҳар бир хўжалик раҳбарининг меҳнат ғайратига, иродаси ва ҳимматига боғлиқ. Оғир машаққатлар чекиб, сувсизлик хавфини бартараф қилган, ҳар бир туп ғўзани азиз фарзандидек ардоқлаб, мўл ҳосил тўплаган пахтакорларимиз, толмас билак механизаторларимиз, янгича иш тутишга ўрганган, ташкилотчилик ва ташаббускорлик қобилияти тобора камол топаётган хўжалик раҳбарлари, билимдон мутахассислар халқ бойлигини чаноқлардан тезроқ йиғиб-териб олиш учун ўзларини сафарбарликда деб биладилар. Бутун кучни далага, пахтани охирги кўсагигача қолдирмай жуда қисқа муддатда териб олишга! Ҳозирги куннинг шиори ана шундай бўлиши керак.

Улуғ Октябрь байрами бу йил жуда катта тарихий воқеалар билан нишонланади. Ленинчи партиямиз даҳосидан илҳомланган, КПСС Марказий Комитетининг март Пленуми, сентябрь Пленуми қарорларидан руҳланган ва баҳраманд бўлган пахтакорларимиз Улуғ Октябрь революциясининг 48 йиллик байрамини республикамиз пахтачилигида сира кўрилмаган катта ғалабалар билан кутиб олишларига ишончимиз зўр.

ҒАЙРАТИ ЗЎР «КАПИТАН»

Нигоҳи узоқ-узоқларга қадалган бу қиз Киров номли колхознинг ёш механик-ҳайдовчиси Жўрагул Кенжаева. У кеча «зангори кема» бункеридан эл хирмонига 2700 килограмм «оқ олтин» тўкди. Жўрагул бугун бу рақамни 3 минг килограммга етказишни кўнглига тугиб, рулга ўтирди.

Ҳали қуёш тиккага келганча йўқ. Моҳир механизатор тўртинчи бункерни бўшатиб, бешинчисини тўлдириш учун «зангори кема»ни жадал, лекин, эҳтиёткорлик билан бошқармоқда.

«Пўлат от»ни ҳайдаганда эҳтиёткорлик шарт. Чунки, салгина шошма-шошарлик қилинса, пахтанинг сифати бузилади, бебаҳо дурдоналар ерга тўкилади.

— Машинани унумли ишлатиш механизаторнинг ўзига боғлиқ. Вақтдан тўғри фойдаланилса ишда барака бўлаверади, — дейди Жўрагул.

Қалби оташ Жўрагул Кенжаева бир сўзли механизатор. У мавсумда 100 тонна пахта теришга аҳд қилиб, кунига бункердан 2,5-3 тонна «оқ олтин» тўкаётир. У ҳозиргача колхоз хирмонига «пўлат этак»лардан 50 тоннадан ортиқ пахта тўкди.

Т. ШОМУРОДОВ.

Суратда: Бухоро область, Ромитан районидаги Киров номли колхоз механик-ҳайдовчиси Жўрагул Кенжаева.

Б. Мўминов фотоси.

ИЛҒОРЛИК — ШИОРИМИЗ

Пахтачилик хўжалигимизнинг етакчи тармоғи ҳисобланади. Пахтакорларимиз етти йилликнинг якунловчи йилида шартли суғориладиган 720 гектар майдонга чигит экиб, мўл ҳосил етиштирдилар.

Пахта йиғим-теримини одатдагидан 10-15 кун илгари бошладик. Барча ишчи кучлари, 12 тележка, 10 та от-арава дала ишларига сафарбар этилди. Бригадалар ва теримчилар ўртасида ўзаро социалистик мусобақани кучайтириш мақсадида колхоз правлениеси ва партия ташкилоти йиғим-теримда энг юқори кўрсаткичга эришган бригадалар учун кўчма Қизил байроқ таъсис этди.

Байроқдор А. Ҳолиқов бошлиқ бригада аъзолари йиллик пахта тайёрлаш планини колхозда биринчи бўлиб бажардилар. Э. Бегимқулов, Э. Мирзаев ва Э. Алиқулов ўртоқлар бошлиқ бригадалар эса йиллик планни бажариш арафасида турибди.

Хўжалигимиз деҳқонлари терим суръатини ошириб, бир неча кундан буён сурункасига йиллик планнинг 3 проценти миқдорида пахта топширмоқдалар. Шундай қилиб, ўтган ўн кунликда давлатга йиллик планнинг 30 процентидан зиёд пахта топшириб, район хўжаликлари ўртасида яхши кўрсаткичга эришдик.

Терим суръатига-суръат қўшишда чевар теримчиларимизнинг ҳиссаси катта. Мавсумда 10-12 тоннадан «оқ олтин» теришга ваъда берган Ҳ. Эшонқулова, Н. Бегимқулова, Т. Мирзаева, Т. Ҳасанова, Х. Чоршанбиевалар ҳар куни колхоз хирмонига 180-200 килограммдан «оқ олтин» тўкишяпти.

Биз ҳосилнинг ҳаммасини тайёрлов пунктларига қоп-қанорсиз етказиб бериш ва пахтанинг бир қисмини машиналар билан териб олиш учун курашяпмиз. Шу кунларда Боймирза Олимов ва Муҳаммади Бойжигитов сингари моҳир механик-ҳайдовчилар «пўлат этак»лардан кунига 3,5-4 тонна пахта тўкмоқдалар.

Колхозда теримчиларнинг самарали меҳнат қилишлари учун барча шароитлар яратиб берилган. Шубҳа йўқки, пахтакорларимиз суръатни янада жадаллаштириб, пахта тайёрлаш йиллик планини 10 октябргача бажарадилар.

Ж. МИХЛИЕВ,
Қашқадарё область, Яккабоғ районидаги Энгельс номли колхоз раиси.

32 ЦЕНТНЕР БЎЛАДИ

Шу кунларда зафар қучган пахтакорлар редакциямизга кўплаб ғалаба рапортлари, телеграммалар йўлламоқдалар. Уларнинг бири-биридан қувончли. Ана шундай хушхабарлардан бирини Орджоникидзе районидаги «Октябрь» колхозининг коллективи юборган. Унда колхоз пахтакорлари КПСС XXIII съезди шарафига социалистик мусобақани кенг авж олдириб, меҳнатда ажойиб муваффақиятга эришганликлари маълум қилинади. 500 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 26,1 центнердан пахта териб олинган ва давлатга 1302 тонна «оқ олтин» топширилган. Тайёрланган пахтанинг ҳаммаси биринчи сортга қабул қилинган.

Колхоз далаларида бу йил ҳосил шу қадар мўл бўлдики, давлат плани тўла бажарилгандан кейин ҳам унинг чўғи камайгани йўқ. Пахта терими қизғин давом этяпти. Колхоз аъзолари ҳар гектар ердан яна 6 центнердан пахта териб олиш ва ҳосилдорликни 32 центнерга етказиш мажбуриятини олдилар.

6 октябргача „Оқ олтин" хирмони

Республикада пахта тайёрлашнинг бориши

(Планга нисбатан процент ҳисобида; биринчи стун — областлар; иккинчи стун — бир кунда тайёрланган пахта; учинчи стун — мавсум бошидан; тўртинчи стун — бир кунда машинада терилган пахта; бешинчи стун — мавсум бошидан)

Тошкент	1,33	84,06	1,72	89,57
Қашқадарё	1,24	79,11	0,57	34,73
Бухоро	1,22	73,57	0,67	24,40
Фарғона	1,46	71,82	2,38	60,95
Сурхондарё	2,14	68,47	3,03	68,20
Самарқанд	2,36	65,51	2,77	43,63
Андижон	1,37	63,09	2,53	45,01
Хоразм	2,27	59,22	1,88	31,78
Қорақалпоғистон АССР	2,31	53,99	2,07	33,22
Сирдарё	2,08	51,86	3,00	65,11
Ўзбекистон бўйича:	1,73	66,27	2,29	54,17

Республикада 5 октябрь куни 62.130 тонна пахта тайёрланди.

ХОРАЗМ ОБЛАСТИДА БИРИНЧИ

ҲАЗОРАСП РАЙОНИДАГИ КОМПЛЕКС МЕХАНИЗАЦИЯЛАШГАН «КОММУНА» КОЛХОЗИ МЕХАНИЗАТОРЛАРИ ХОРАЗМ ОБЛАСТИДА БИРИНЧИ БЎЛИБ ҒАЛАБА МАРРАСИГА ЕТДИЛАР. ПАХТАНИ МАШИНАДА ТЕРИШ ЙИЛЛИК ПЛАНИ БАЖАРИЛДИ. МЕХАНИК-ҲАЙДОВЧИЛАРДАН РАҲИМ ОТАЖОНОВ ВА ҒУЗИБОЙ БОҚИЕВ ҲАР КУНИ ЎЗ МАШИНАЛАРИ БУНКЕРИДАН 8-9 ТОННАГАЧА АЪЛО СОРТЛИ «ОҚ ОЛТИН» ТЎКМОҚДАЛАР. МЕХАНИЗАТОРЛАР БУ ЙИЛ ЕТИШТИРИЛГАН ҲОСИЛНИНГ 80 ПРОЦЕНТИНИ МАШИНАЛАР БИЛАН ТЕРИБ ОЛИШ УЧУН КУЧ-ҒАЙРАТ САРФЛАМОҚДАЛАР. (ЎзТАГ).

«Совет Ўзбекистони» фахрий китоб саҳифаси

Машинада ким қанча пахта терди?

П. ТОШМАТОВ — Тошкент область, Урта Чирчиқ районидаги «Полярная звезда» колхозининг механик-ҳайдовчиси. 98 тонна.

У. ОЧИЛОВ — Самарқанд область, Нарпай районидаги «Самарқанд» колхозининг механик-ҳайдовчиси. 97 тонна.

ВАЛЕНТИН ЧА — Тошкент область, Урта Чирчиқ районидаги «Полярная звезда» колхозининг механик-ҳайдовчиси. 89 тонна.

Б. ЕҚУБОВ — Хоразм область, Шовот районидаги Чкалов номли колхоз механик-ҳайдовчиси. 79 тонна.

З. КУКЛАМОВА — Бухоро область, Ромитан районидаги Свердлов номли колхоз механик-ҳайдовчиси. 78 тонна.

Т. РУЗИЕВ — Қашқадарё область, Чироқчи районидаги «Москва» колхозининг механик-ҳайдовчиси. 78 тонна.

СЪЕЗДГА ТУҲФАМИЗ

Колхозимиз қишлоғидаги ҳар бир деҳқоннинг юзида табассум. Негаки, кеча, 6 октябрь куни давлатга пахта топшириш планини бажариб, маррага етдик. Она-Ватан омборларига 5025 тонна «оқ олтин» етказиб бериб, планни 36 иш кунида муваффақиятли суратда бажардик. Топширган пахтамизнинг барчаси биринчи сорт билан қабул қилинди. 1700 гектар майдоннинг ҳар гектаридан ҳозиргача 30 центнердан «оқ олтин» йиғиб олинди.

Қайд этиб ўтиш керакки, бу муваффақият осонликча қўлга киритилмади. Бу йил ёзнинг қурғоқ келгани, табиат ўта даражада инжиқлик қилгани ҳаммага маълум. Лекин азамат деҳқонларимиз барча қийинчиликларни мардонавор меҳнатлари билан бартараф этдилар, эл-юрт олдидаги, Ватан олдидаги муқаддас бурчларини юракдан ҳис этиб, сидқидилдан меҳнат қилдилар. Ҳалол меҳнат ажойиб самара берди, етти йилликнинг сўнгги йилида ҳам кўзланган маррага илдам етиб келдик. Бу партиямизнинг навбатдаги XXIII съездига бизнинг совғамиздир.

Колхозимизнинг оташқалб деҳқонлари ҳақида сўз борар экан, коммунистик меҳнат бригадаси деган шарафли номга мушарраф бўлган Меҳрихон Шералиева бошлиқ коллектив аъзолари ҳақида алоҳида тўхталиб ўтмоқ зарур. Ишбилармон, ташкилотчи бу аёл раҳбарлик қилаётган бригаданинг меҳнатсевар аъзолари 85 гектар ернинг ҳар гектаридан 28 центнердан «оқ олтин» хирмони кўтариб, хўжаликда биринчилар қаторида маррага етган эдилар. Ўз имкониятларини ҳисобга олиб чиққан бригада азаматлари ҳосилдорликни 37 центнерга етказиш йўлида самарали меҳнат қилаётирлар. Фаттоҳ Ҳакимов бошлиқ бригада деҳқонлари эса янада қувончли кўрсаткичларга эришдилар. Бригада аъзолари гектаридан 40 центнердан хирмон кўтариш юзасидан олган мажбуриятларини ҳам бажариш арафасида турибдилар. Бундай характерли мисолларни яна кўплаб келтириш мумкин.

Зафар шодиёнаси дилларимизни тўлқинлантираётган бўлса ҳам биз хотиржамлик кайфиятига тушиб қолаётганимиз йўқ. Далаларимизни кўздан кечириб чиққач, ҳали жуда кўп ҳосил чаноқларда чевар қўлларга мунтазир эканлигини ҳис этдик. Шунинг учун яна 1500 тонна «оқ олтин» топширишни ният қилиб қўйдик. Республика партия ва ҳукуматининг барча меҳнаткашларга қарата қабул қилган Мурожаатини жанговар шиор деб билган колхозимиз меҳнат аҳли йиғим-теримни сира бўшаштирмай давом эттиряптилар.

Колхоз партия комитети (секретари ўртоқ А. Соатов) ҳисобидаги 142 коммунистнинг қарийб 80 проценти, ўт юракли, толмас билакли комсомол-ёшларимизнинг ҳаммаси бевосита далаларда ибрат ва ўрнак кўрсатиб меҳнат қилаётирлар, кишиларни янада унумли ишлашга даъват этаётирлар.

Пахта етиштиришда иш жараёнларини тўла-тўкис механизациялаштириш туфайли ҳосил таннархини анча камайтиришга муваффақ бўлдик. Мазкур хўжалик йилида ҳар центнер пахта 17 сўм 20 тийинга тушяпти. Хўжалигимиз пахтачиликнинг ўзидангина 2 миллион 200 минг сўм даромад қилиши кўзда тутиляпти. СССР Министрлар Советининг қарорига асосан колхозимиз яна қарийб 100 минг сўм қўшимча даромад ҳам олади. Хўжалик давлатга сабзавот ва полиз маҳсулотлари, мева топшириш планларини ҳам муддатидан илгари ошириб адо этди.

Колхозимиз меҳнат аҳли шу кунларда қўшимча пахта топшириш юзасидан олинган социалистик мажбуриятни ҳам тезроқ бажариш, кузги-қишки тадбирларни муваффақиятли амалга ошириш учун замин яратиш ниятида ғайрат ва ташаббус кўрсатиб ишлаётирлар.

А. МАТҚОБУЛОВ,
Тошкент область, Орджоникидзе районидаги «Қизил Ўзбекистон» колхозининг раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

ДЎСТЛИК ВА ҲАМЖИҲАТЛИК ВАЗИЯТИДА

5 октябрда Кремлда КПСС ва Совет ҳукумати раҳбарлари билан Судан Иттифоқи партиясининг Бош секретари, Мали Республикаси Президенти ва ҳукуматининг Раиси Модибо Кейта ва бошқа малилик партия ҳамда давлат арбоблари билан музокаралари бўлди.

Музокараларда совет томонидан КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари Л. И. Брежнев, КПСС Марказий Комитети Президиумининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин, КПСС Марказий Комитети Президиумининг аъзоси, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси А. И. Микоян ва бошқа расмий кишилар қатнашдилар.

Тўла самимият ва дўстлик вазиятида ўтган музокаралар вақтида СССР билан Мали ўртасида қардошлик муносабатлари ва ҳамкорликни янада ривожлантириш, КПСС билан Судан Иттифоқи партияси ўртасидаги алоқаларни мустаҳкамлаш масалаларига тўхтаб ўтилди, шунингдек ҳозирги халқаро аҳвол проблемалари юзасидан фикрлашиб олинди.

Музокаралар 6 октябрда давом эттирилади. (ТАСС).

ЯНА МИНГ ТОННА

Поп районидаги «Москва» колхозининг азаматлари Фарғона областидаги колхозлар орасида биринчи бўлиб, 6 октябрь куни пахта тайёрлаш планини бажардилар.

Колхозчилар давлатга яна минг тонна пахта сотиб, ҳосилдорликни 30 центнерга етказиш мажбуриятини олишди.

ВАЪДАГА ВАФО — МАРДНИНГ ИШИ

СЎЗИМИЗНИНГ УСТИДАН ЧИҚДИК — ПЛАННИ 24 ИШ КУНИДА БАЖАРДИК

◆ ◆

Деҳқончиликнинг рисоласи мураккаб. Бир йил қарабсизки баҳор ва ёзда ёғингарчилик кўп бўлиб, ҳаво пастлашиб кетади, ғўза касалга чалинган боладек ҳадеганда бароқ олиб кетавермайди. Иккинчи йил қарабсиз бунинг аксича. Сув кам, ҳаво ҳаддан ташқари исиб кетиб, экиннинг силласи қурийди. Иш қилиб пахтакор дам ғўзани юрак ҳарорати билан иситиб, ривожини баравж қилса, дам уни чанқатмаслик учун имкони бўлса пешана тери билан суғоради, гавдасини соябон қилиб, қуёш тиғидан омон сақлайди.

Халқимизда отнинг яхшиси пойгада синалади, деган нақли бор. Буни деҳқон тилига айлантириб, пахтакорнинг яхшиси қийинчиликда ўзини кўрсатади десак бўлади. КПСС Марказий Комитетининг март Пленуми қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кескин кўпайтириш тадбирларини белгилаган бу йил об-ҳаво шароити пахтачилик учун жуда мураккаб бўлди. Сув етишмади. Ғўза айни сувталаб бўладиган ойларда ҳаво ҳаддан ташқари исиб, сув камчилиги туфайли юз берган бир қийинчилик икки бўлди.

Ана шунда колхозимиз аъзолари пахтадан ҳар қачонгидан ҳам мўл ҳосил етиштирамиз, комплекс механизациялаш даражасини, бинобарин деҳқончилик маданиятини янада оширамиз, етиштирилган барча ҳосилни қисқа муддатда йиғиб-териб оламиз ва йиллик планни бултургидан анча илгари бажарамиз, дейишди.

Бу яхши ниятни колхоз правлениеси ва партия ташкилоти амалга ошириш пайидан бўлди. Пахтакорлар ва механизаторларнинг ваъдасига асосланиб пахтадан мўл ҳосил етиштириш тадбирлари белгиланди ва матбуотда эълон қилинди. Уни Тошкент область партия комитети маъқуллади. Бу пахтакорлар ва механизаторларнинг масъулиятини оширди. Чунки тадбирларда бу йил 1650 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 30 центнердан ҳосил етиштириш, ҳосилнинг 60 процентини машиналарда териб олиш ва йиллик планни 25 иш кунида бажариш назарда тутилган эди.

«Ваъда вафоси билан яхши дейилади. Пахтакор ва механизаторларимиз ваъдага вафо — марднинг иши, деган шиор остида ғўза парвариши даврида мўлжалдаги ҳосилни етиштириш ва йиғим-терим даврида уни тез ва нобуд қилмай териб олиш ҳамда давлатга топшириш учун бир ғайратга ўн ғайрат қўшиб ишладилар.

Пахта йиғим-терими айни қизғин давом этаётган кунларда КПСС Марказий Комитетининг сентябрь Пленуми бўлди. Пленумда партиямизнинг навбатдаги XXIII съездини чақириш ҳақида қабул қилинган қарор теримчилар ва механизаторлар мусобақасига қанот боғлади.

Мана, ҳозир колхозимиз аъзолари зўр қувонч билан йил бошида белгиланган тадбирларни амалга ошириш ва зиммага олинган конкрет мажбуриятларни бажариш учун олиб борган курашимиз яхши натижа берди, партиямизнинг съездига муносиб меҳнат совғаси тайёрладик, демоқдалар. Давлатга пахта сотиш плани тадбирларда белгиланганидан бир кун илгари — 24 иш кунида бажарилди. Ҳар гектар ердан ҳозирнинг ўзидаёқ 21 центнердан пахта териб олинди. Ватан омборига 3204 тонна «оқ олтин» тўкилди.

Эргаш Асроқулов, Деҳқонбой Нурматов, Мустафо Музаффаров, Деҳқон Каримов, Толли Азизов, Фармон Ойдинов ўртоқлар бошлиқ бригадаларда шу кунгача ҳар гектар ердан 30 центнердан ҳосил олинди ва бу кўрсаткични 35-40 центнерга етказиш учун кураш давом этмоқда.

Барча майдонда мўл ҳосил етиштириш учун олиб борилган курашда ҳал қилувчи роль ўйнаган механизаторларимиз ҳосил йиғим-терими даврида ҳам жуда катта жасорат кўрсатишди. Улар давлатга топширилган пахтанинг 60 процентини — 1800 тоннасини териб беришди, ҳар куни йиллик планнинг 5,5-6 проценти миқдорида пахта тайёрлашни таъминлаб туришди. Ж. Ҳайдаров, Қ. Қобилов, М. Мамедов, Х. Қуролов, Э. Жалолов, Х. Исмоилов, Ж. Рамазонов, У. Холдаров, Ш. Жалолов ўртоқлар каби моҳир механик-ҳайдовчилар 60-90 тоннадан пахта теришди.

Ҳали далада ҳосил мўл. Пахтакорларимиз КПСС XXIII съезди шарафига ҳосилдорликни гектар бошига йил бошида мўлжалланган 30 центнерга етказиш, механизаторларимиз эса ўз агрегатлари бункеридан тағин 300 тонна пахта тўкиш мажбуриятини олдилар. Берилган бу ваъда ҳам, албатта, бажарилади.

И. БУРИХУЖАЕВ,
Бўка районидаги «Ленин йўли» колхозининг раиси.

КПСС МК ҚАРОРЛАРИ — ОММАГА!

САНОАТИМИЗНИНГ ИСТИҚБОЛИ ПОРЛОҚ

БИЗНИНГ ИНТЕРВЬЮ

НУРАФШОН УФҚЛАР

КПСС Марказий Комитети Пленуми саноатимизни жадал ривожлантириш учун нурафшон уфқлар очди. Андижон саноат корхоналарида ишлаётган ҳар бир ишчи, ҳар бир инженер-техник ходимнинг дилидаги гап шу!

Андижон машинасозлик заводининг директори ўртоқ Эргаш Раҳимов мухбиримиз билан суҳбатда қуйидагиларни айтди:

МУХБИР: — Ўртоқ Раҳимов, корхоналарнинг хўжалик соҳасидаги мустақиллигини кенгайтириш шарофати ҳақида гапириб берсангиз.

Э. РАҲИМОВ: — Саноатга хўжалик раҳбарлигининг янги иш шароитларига кўчирилиши, директорлар ҳуқуқининг кенгайтирилиши катта аҳамиятга эга. Хўжаликни бошқаришда зўр қулайликлар туғилади. Ишлаб чиқаришга тааллуқли кўпгина масалаларни корхона раҳбарларининг ўзи мустақил, оператив ҳал қилаверадилар.

МУХБИР: — Планлаштиришни такомиллаштиришнинг афзалликлари ҳақида ҳам эшитсак?

Э. РАҲИМОВ: — Ҳамма топшириқларнинг корхонага юқоридан тасдиқлаб берилиши завод коллективининг ташаббускорлигини бўғиб қўярди. Масалан, ишчилар сони планда аниқ белгилаб қўйилгани сабабли ёш ишчилардан токарь, пайвандчи кадрлар тайёрлаш чекланган эди. Агар назарда тутилганидан ортиқча ишчи қабул қилсак, ишчиларнинг умумий сони кўпайиб кетарди. Бу эса меҳнат унумдорлигининг пасайишига олиб келарди. Шу боисдан ҳам кейинги йилларда токарлар, пайвандчиларга эҳтиёжимиз бўлатуриб, бу кадрлардан етарли тайёрлай олмадик.

МУХБИР: — Юқоридан тасдиқлаб берилаётган планларда қандай чалкашликлар бор, янги тартибга мувофиқ корхоналарнинг раҳбарлари қандай имкониятларга эга бўлади?

Э. РАҲИМОВ: — Ўзбекистон Халқ хўжалиги кенгаши томонидан тасдиқлаб берилган планга мувофиқ заводимиз коллективи шу йилнинг саккиз ойида 800 та «ХУ-0,5» маркали универсал юклагич ишлаб чиқариши керак эди. Амалда эса 812 та ишлаб чиқардик. Планда кўзда тутилганидан 12 та ортиқ. Универсал юклагичдан планга қўшимча ишлаб чиқарганимиз учун Халқ хўжалиги кенгашидаги ўртоқлардан аччиқ гаплар эшитдик.

Биз эса аксинча шундай маҳсулотни тағин ҳам кўпроқ ишлаб чиқаришга руҳсат сўрамоқдамиз. Сабаби шуки, халқ хўжалигида бундай маҳсулотга талаб катта. Талаб ва эҳтиёжларни ҳисобга олмасликка ҳаққимиз йўқ. Бу, масаланинг бир томони. Иккинчидан, универсал юклагичларни қанча кўп ишлаб чиқарсак, корхонамиз шунча рентабелли бўлади. Лекин шунга қарамасдан, планлаштириш органлари ходимлари бунга эътибор бермаётирлар.

Яна бир мисол. Юқоридан берилган планга мувофиқ бу йил 400 дона «ВП-8» маркали насос ишлаб чиқаришимиз керак эди. Корхонамизда биринчи марта ишлаб чиқарилаётган бундай маҳсулотни ўзлаштириш учун кўплаб маблағ, кўплаб меҳнат сарфладик. Афсуски, не машаққатлар билан ишлаб чиқарган маҳсулотимизни ҳеч бир ташкилот олмади. Шундан кейин бундай маҳсулот ишлаб чиқаришни тўхтатишга мажбур бўлдик. Бу, план тузишда корхона раҳбарларининг фикри инобатга олинмаганлиги оқибатидир.

МУХБИР: — Корхона раҳбарларига истиқболли планлар тузиш ҳуқуқи берилишининг маъноси нима?

Э. РАҲИМОВ: — Бизда йиллик планлар билан чекланиб, истиқболли планлар унутиб қўйиларди. Масалан, биз келгуси йилда қандай маҳсулот ишлаб чиқаришимиз кераклигини олдиндан билмасдик. Етти йиллик планчи, дерсиз. Тўғри, бизда шундай план бор. Аммо унда ишлаб чиқаришнинг умумий ҳажми кўрсатилган, холос. Агар истиқболли планни ўзимиз тузсак, эртанги кунимизни бугун кўриб турамиз. Уни бажариш учун ҳозирдан тайёргарлик кўрамиз. Кадрлар тайёрлаймиз.

Пленум қарорлари саноат ходимларини янги зафарларга чорламоқда.

А. ҚУРОНБОЕВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ХАРИДОР ТАЛАБИГА ЯРАША

Тошкентдаги 1-пойафзал фабрикаси шу йилнинг 1 июлидан бошлаб савдо тармоқларининг буюртмасига кўра ишлашга кўчди. Бунинг маъноси шундаки, магазин ва савдо ташкилотлари харидор талабини чуқур ўрганиб ҳамда корхоналардаги қувватлар, ихтисослаштириш ва моддий имкониятларга қараб фабрика билан шартнома тузади. Янги усулда ишлаш саноат ходимларини ҳам, савдо ходимларини ҳам харидор талабига яраша ишлашга, маҳсулот сифати ва турини кўпайтиришга даъват этади.

Пойафзал фабрикаси коллективи шартнома асосида ишлашга ўтганидан бери хотин-қизлар панталети ва этикчаси ишлаб чиқаришни ўзлаштирди. Бунинг учун 3-цехда икки поток линия ишга туширилди. Фабрика ишчилари ва мутахассислари куз-қиш мавсумига ҳам яхши тайёргарлик кўрдилар.

КПСС Марказий Комитетининг сентябрь Пленуми қарорларидан руҳланган корхонанинг ишчи ва инженер-техник ходимлари янада унумлироқ ишлашга аҳд қилдилар.

Р. УСМОНОВ,
«Совет Ўзбекистони»нинг штатсиз мухбири.

Наманган шаҳрида сунъий толадан шойи ва костюмлик газламалар тайёрлайдиган комбинат қурилиши жадал суръатлар билан бормоқда. Бу улкан корхонанинг биринчи навбати 1966 йилда ишга тушади. Суратда: ана шу қурилишда ишлаётган илғор комплекс қурувчилар бригадасининг бошлиғи ўртоқ А. Дерхо. У бошлиқ бригада азаматлари объектларни йирик панеллардан монтаж қилишни қисқа муддатда ўрганиб олдилар.

В. Сироткин фотоси.

ТАШАББУС

Сентябрь Пленуми корхона раҳбарларининг ҳуқуқларини кенгайтиришни лозим топгани кўп мутахассислар қатори мени ҳам хурсанд қилди. Шу муносабат билан яқинда заводимизда рўй берган воқеа эсимга тушиб кетди. Уни сизларга айтиб беришни лозим кўрдим.

Корхонамиз фуран бирикмалари химия заводига айлангандан буён ҳар йили бир неча цех ва янги қувватлар ишга тушади, янги-янги маҳсулотлар ишлаб чиқаришни ўзлаштирамиз. Шу йил март ойида ҳам янги озуқа ачитқиси цехи ишга туширилди. Лекин у лойиҳада кўрсатилган қувват билан ишлай олмади. Июль ойигача ҳаракат қилиб кўрдик. Аммо цех қуввати йилига 1 минг тонна озуқа ачитқиси ишлаб чиқара оладиган даражадан нарига ўтмади. Лойиҳада эса унинг қуввати 2,5 минг тонна кўрсатилган. Нима қилиш керак? Жуда бошимиз қотди. Бир ёқда республика Халқ хўжалиги кенгашининг Химия саноати бошқармаси цехда маҳсулот ишлаб чиқаришни тўхтатишга руҳсат бермайди. Бир ёқда цех 2,5 баравар кам маҳсулот беряпти. Планни эса бажариш керак.

Завод директори бошқармадан бир неча марта цехни тўхтатиб, реконструкция қилишга руҳсат сўради. Йўқ, натижа чиқмади. Шундан кейин директор мутахассислар билан маслаҳатлашиб, июль ойида цехдаги ишни тўхтатиш ва унинг реконструкциясини бошлаб юбориш ҳақида ўзи буйруқ берди. Озуқа ачитқиси ишлаб чиқаришга мўлжалланган хом ашёдан эса бошқа маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтириш йўлга қўйилди.

Ҳозир озуқа ачитқиси цехининг реконструкциясини тугаллаш арафасида турибмиз. Завод учун капитал ремонтга ажратилган маблағ ҳисобидан кам унумли усталовкаларни алмаштирдик. Янги ускуналар ўрнатдик. Шу йўл билан цехнинг қувватини йилига 2 минг тонна озуқа ачитқиси ишлаб чиқара оладиган даражага етказдик. Иттифоқ «Гипрогидролиз» институти бу цехнинг лойиҳасини тузганда йўл қўйган камчиликлар туфайли бир неча 10 минг сўм миқдорда зарар кўрдик. Агар цех шу вақтгача реконструкция қилинмай лойиҳа қувватдагидан 2,5 баравар кам маҳсулот ишлаб чиқариб тураверганда, биз давлатдан жуда катта қарздор бўлиб қолардик. Шунинг учун ҳам мен айтмоқчиманки, корхона директорининг ҳуқуқини оширишдан фойда кўп. Бу юқоридаги мисолдан ҳам кўриниб турибди. Директор доим ишлаб чиқариш ичида бўлгани учун ҳам кўп масалаларни шу завод шароитида қандай ҳал қилиш кераклигини бошқа одамдан кўра яхшироқ билади. Шунинг учун ҳам корхона раҳбарининг ҳуқуқларини чегаралаб қўйиш, умумий ишга озми-кўпми салбий таъсир қилади.

Ҳозиргача корхона раҳбари рўйхатга олинадиган мутахассислар сонини оширишга, уларнинг ойлик маошини ўзгартиришга ҳақи йўқ эди. Бошқарманинг молия бўлими завод учун умумий маош фонди билан биргаликда рўйхатга олинадиган мутахассислар сонини ҳам белгилаб қўйган.

Бунинг оқибатида мутахассисга қандай иш бажаришига, ишлаб чиқаришда тутган ўрнига, ишининг масъулиятига тўғри келмайдиган маошлар белгиланиб қоларди. Яхши ишлаган мутахассис ҳам, ишни шунчаки эплаб юрган мутахассис ҳам бир хил маош оларди. Корхона раҳбари эса буни эпақага келтира олмайди. Натижада корхона яхши мутахассисдан кўп вақтларда ажраб қоларди. Бунга энди чек қўйиладиган бўлди. Пленум корхона раҳбарларининг ҳуқуқини кенгайтиришни лозим топиб тўғри қилди. Эндиликда корхонага меҳнат бўйича фақат бир кўрсаткич — иш ҳақи фонди белгилаб берилади. Директор эса кимнинг қандай ишлашига қараб маош белгилаш, керак бўлган ихтисосдаги мутахассисни ишга олиш ҳуқуқига эга бўлади. Бу, ишчи ва инженер-техник ходимлар ташаббусини кенг қулоч ёйдиришга имкон беради.

В. ЖУРАВЛЕВ,
Фарғона фуран бирикмалари химия заводи бош инженерининг ўринбосари.

ЗАФАР САТРЛАРИ

Нурота райони чорвадорлари ем-хашак тайёрлаш йиллик планини ошириб адо этдилар. Ҳаммаси бўлиб 41021 тонна озуқа тайёрланди. Бундан ташқари, ўтган йилдан ҳам 20986 тонна ем-хашак ортиб қолган эди. Шундай қилиб, ҳозир район хўжаликларида бир ярим йилга етадиган озуқа мавжуд.

Тайёрланган ем-хашакнинг 17004 тоннаси майдаланди ва ҳаммаси чорва моллар қишлайдиган жойларга ташиб келтирилди.

●

Тошкент пиллакашлик фабрикаси коллективи ажойиб меҳнат ғалабасига эришди. Етти йиллик план муддатидан илгари ошириб бажарилди. Фабрика етти йилликнинг дастлабки йилида ишга туширилган эди. Шундан буён маҳсулот ҳажми беш баравар кўпайди.

Пиллакашлар йил охиригача пландан ташқари 774 минг сўмлик маҳсулот бериш мажбуриятини олдилар.

МОСКВА ОЙБЕКНИ ШАРАФЛАМОҚДА

Суратда: ёзувчилар юбилярни табрикламоқдалар. (ТАСС).

МОСКВА, 6 октябрь. (ТАСС мухбири). Совет Иттифоқининг бошқа кўп шаҳарларида бўлгани каби, пойтахтимиз аҳолиси ҳам ажойиб ўзбек шоири ва адиби Ойбекнинг (Мусо Тошмуҳамедовнинг) асарларини биладилар ва севадилар. Ўзбекистон халқ ёзувчиси туғилган куннинг 60 йиллиги муносабати билан кеча Москваликлар уни шарафладилар. Адабиётчилар марказий уйида Ойбекка бағишланган кечага ёзувчилар, санъат арбоблари тўпланишди.

Кечани СССР Ёзувчилар союзи правлениесининг секретари Г. Марков очди. Комил Яшин Ойбекнинг ҳаёти ва ижодини тавсифлаб берди. Москваликлар кечада ҳозир бўлган юбилярни қизғин табрикладилар.

ҲАВОНИ ТОЗАЛАШГА БАҒИШЛАНГАН КЕНГАШ

5 октябрда Тошкентда саноат, жамоат ва уй-жой биноларида ҳавони тозалашга бағишланган учинчи илмий-техника кенгаши очилди. Қурилиш индустрияси илмий-техника жамиятининг Марказий ва Ўзбекистон правлениелари, Ўзбекистон ССР Госстройи, Санитария техникаси илмий-тадқиқот институти ҳамда «Промстройпроект» ва «Сантехпроект» лойиҳачилик институтлари томонидан чақирилган бу катта йиғинда Москва, Ленинград, Тошкент, Тбилиси, Иваново, Киев, Новосибирск, Харьков ва мамлакатнинг бошқа шаҳарларидан келган олимлар, конструкторлар, врачлар, лойиҳачилар, ишлаб чиқариш ходимлари қатнашмоқда.

Программада қирқдан ортиқ доклад ва ахборот тинглаш кўзда тутилган. Кенгаш уч кун давом этади. (ЎзТАГ).

Халқаро демократик хотин-қизлар Федерациясининг 20 йиллиги олдидан

ҲАМИША ОЛДИНГИ САФДА

Область меҳнаткашлари қўлга киритган барча муваффақиятларда ва областнинг Ленин ордени билан мукофотланишида хотин-қизларнинг муносиб ҳиссаси бор. Ҳозир областда 100 мингдан ортиқ хотин-қиз ижтимоий фойдали меҳнатга тортилган бўлиб, улар актив иштирок этмаётган бирор соҳа йўқ.

Партия, совет ташкилотлари ишчи ва хизматчи оилаларининг маданий-маиший эҳтиёжларини қондиришга алоҳида эътибор бермоқдалар. Биргина ўтган йилнинг ўзида область меҳнаткашлари учун 81 минг квадрат метр уй-жой, қарийб 7 минг ўқувчига мўлжалланган янги мактаб бинолари, 2100 ўринли болалар муассасалари, 1 минг ўринли касалхона, кўплаб клуб, кутубхона, магазин қурилди. Аҳолига маиший хизмат кўрсатиш ишлари ҳажми аввалги йилга нисбатан 1 миллион сўмдан ортиқ кўпайди.

Ҳозир областда 135 аёл партия, совет, комсомол ва касаба союз ташкилотларида раҳбарлик ишида, 4 аёл шаҳар, район партия комитетларининг секретарлари, 244 аёл бошланғич партия ташкилоти секретарлари, 3 киши колхоз раиси ва совхоз директори, 101 аёл пахтачилик бригадаси бошлиғи, 133 хотин-қиз мактаб директори бўлиб, минг-минглаб дугоналаримиз халқ хўжалигининг бошқа соҳаларида ишлашяпти.

Марғилон шаҳар партия комитети (секретари ўртоқ М. Умаров) идеология ишининг муҳим тармоғи — хотин-қизлар билан ишлаш масаласига алоҳида эътибор бермоқда.

Шаҳардаги 26 маҳаллага 3 та кўчма клуб хизмат қилади. Шаҳар хотин-қизлар советининг раиси Ҳидоятхон Саматованинг ташаббуси билан очилган бу клубларнинг асосий мақсади — эскиликка қарши ўт очиш, турмуш маданиятини оширишдир.

Клубларнинг 200 га яқин активи бор. Улар маҳаллаларда ташкилий-тарбиявий ишлар олиб боришади, тематик, оилавий савол-жавоб, учрашув кечаларини уюштиришади. Маҳалла аҳолисининг қизиқишини, талабларини эътиборга олишади. Масалан, шаҳардаги «Қизил Октябрь» маҳалласида кўпроқ атеистик темаларда суҳбатлар, оммавий учрашувлар ўтказилади. Клуб машғулотларига 300 аёл жалб этилган.

Клуб ишларини жонлантиришда партия, совет ташкилотларининг ходимлари ҳам актив қатнашиб, яқиндан ёрдам бермоқдалар. Шунингдек, катта ҳаёт тажрибасига эга бўлган С. Қопланова, М. Болтабоева, Ж. Эшонова сингари меҳнат ветеранлари, СССР Олий Советининг депутати М. Тешабоева, Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати Қ. Содиқова каби давлат, жамоат арбоблари ва бошқа ўртоқлар хотин-қизлар ўртасида янги урф-одатлар, янги турмуш ҳақида тушунтириш ишлари олиб боряптилар.

Клублар ишлай бошлаган вақтдан буён 800 дан зиёд аёл ишлаб чиқаришга жалб этилди.

Қўқон шаҳар партия комитети хотин-қизлар Советлари ишини жонлантириш мақсадида активлар йиғилишларини, совет раисларининг семинарларини тез-тез ўтказиб туради, илғор тажрибаларни оммалаштиришга катта эътибор беради.

Ип-йигирув, пайпоқ тўқув комбинатидаги хотин-қизлар советининг фаолияти айниқса намуналидир. Бу советнинг қуйи звенолари ҳам бўлиб, улар корхона хотин-қизларининг социалистик мусобақада пешқадам бўлишларига ёрдам бермоқда. Бунга, аввало, хотин-қизларнинг сиёсий ва умумий билим даражасини ошириш йўли билан эришиляпти.

Комбинатдаги аёллардан 291 киши институт, техникумларнинг сиртқи ва кечки бўлимларида, 213 киши кечки ишчи-ёшлар мактабларида, 1300 киши малака ошириш курсларида, 200 дан зиёд қиз-жувон эса турли сиёсий тўгаракларда ўқиётир.

Оммавий-сиёсий ишларни бевосита маҳаллаларда, аҳоли яшайдиган жойларда ўтказиш яхши натижа беряпти. Марғилон, Қўқон шаҳарларида бу соҳада намунали иш олиб борилияпти. Қўқондаги 36 та маҳалланинг ҳаммасида хотин-қизлар советлари ташкил этилган. Кўпгина маҳаллаларда жамоатчилик кучи билан қурилган хотин-қизлар клублари ишлай бошлади. Бу клубларда жамоатчилик асосида ишлайдиган кутубхоналар ташкил этилмоқда. Улар маҳалла хотин-қизларига хизмат қиляпти.

Марғилон, Қўқон, Фарғона шаҳар хотин-қизлар советларининг ташаббуси билан бошланган ЗАГСдан ўтиш, туғилганлик гувоҳномаси, паспорт олиш, биринчи маош олиш каби кунларни тантанали нишонлаш турмушга тобора сингиб боряпти.

Кейинги йилларда область, район партия комитетларининг ёрдами билан колхоз-совхоз хотин-қизлар советларининг фаолияти анча жонлантирилди, уларнинг фаолияти турмуш маданиятини ошириш, соғлиқни сақлаш ишларини яхшилашга қаратилди. Бу ўринда Охунбобоев район хотин-қизлар советининг ишини мисол қилиб кўрсатса бўлади.

Карл Маркс номли колхознинг акушерка Людмила Шайкина раислик қилаётган хотин-қизлар совети турмуш маданияти халқ университетини ташкил этиб, машғулотларнинг мунтазам ўтишини таъминлади. Машғулотлар ҳар ойда 2 марта кўргазма воситалар ёрдамида ўтказилади.

Поп районидаги «Партия XXII съезди» колхозида очилган турмуш маданияти университети (ректори район касалхонасининг врачи Ойшахон Олимжонова) машғулотлари ҳам ана шундай мазмунли ўтади. Тингловчилар врачлар, ошпазлар, тикув цехи мастерларининг суҳбат, лекцияларини тинглайдилар.

Хотин-қизлар советлари ёш авлодни коммунистик руҳда тарбиялаш ишига областимизнинг илғор хотин-қизларини, меҳнат қаҳрамонларини ҳам жалб этаётир. Социалистик Меҳнат Қаҳрамонлари пиллачи Олияхон Султонова, тўқувчи Мария Базаева, пахтакор Турдихон Бойдадаева, сут соғувчи Сайфиддинова ва бошқа ўртоқлар ёшлар билан тез-тез учрашиб турадилар.

Фарғона шаҳридаги 1-ўрта мактабнинг она тили ўқитувчиси Зумрадхон Парпибоеванинг дарс бериш усулларини областимиз ўқитувчилари ўрганишади. У Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган ўқитувчи, 8 боланинг онаси. Бу моҳир педагог 27 йилдан буён халқ маорифи соҳасида самарали меҳнат қилади. Область районларида ана шундай тажрибали аёллар билан хотин-қизларнинг учрашувлари ўтказилаётир. Ҳозир область хотин-қизлар советининг аъзолари қишлоқ хотин-қизлари учун пахта йиғим-терими даврида маданий-маиший хизматни янада яхшилаш мақсадида колхоз, совхозларга яқиндан ёрдам бермоқдалар.

Йил охирида нишонланадиган Халқаро демократик хотин-қизлар федерациясининг 20 йиллиги олдидан область хотин-қизлар совети кекса коммунист аёллар билан учрашувлар ўтказишга тайёргарлик кўряпти. «Фарғона» узумчилик совхозининг директори Тожихон Шодиева, пилла уруғчилиги заводининг директори, хотин-қизлар озодлиги учун курашчилардан бири Сайдинисо Шокирова ўртоқлар билан ёшлар ва хотин-қизларнинг учрашувлари ўтказилмоқда.

Бу соҳада ҳали камчиликларимиз ҳам йўқ эмас. Хотин-қизларга нисбатан феодалларча муносабатда бўлиш, қизларни балоғатга етмасдан турмушга чиқариш каби эскиликнинг айрим сарқитлари ҳам учраб туради. Бошланғич партия, касаба союз, комсомол ташкилотлари, хотин-қиз активлар бундай сарқит, камчиликларга нисбатан муросасиз бўлишлари, ҳар бир юз берган камчиликни ўз вақтида бартараф этишлари, хотин-қизларнинг арз, шикоятларига сезгирлик билан муносабатда бўлишлари лозим.

С. ҚУЛДОШЕВА,
Фарғона область партия комитети пропаганда ва агитация бўлимининг мудири.

МЕҲРИ ҚУЁШ ОНАЛАР

ХАТЛАРНИ ЎҚИБ...

«Совет Ўзбекистони» газетасининг шу йил 8 сентябрь сонида босилган «Она» сарлавҳали саҳифа газетхонларда катта қизиқиш туғдирди. Улар ўз қалбларини тўлқинлантирган ҳис-туйғуларни, онага бўлган чексиз меҳр-муҳаббатларини ёзиб юбораётирлар.

Ҳурматли редакция, — деб ёзади самарқандлик ёш она Манзура Эгамқулова, — мен 4 ойдан буён бемормап, касалхонада ётибман. 2 ёшар қизчамни отаси тарбия қилаётир. Она сарлавҳаси остида берилган материалларни ўқиётганимда кўзларимга ёш келди. Чунки, мен ҳам онаман. Оналарни улуғлаганингиз учун раҳмат!

Она меҳри — қуёшдир,—деб ёзади Фарғона область, Олтиариқ районидаги Охунбобоев номли колхоз аъзоси Т. Мамарасулев. Она меҳри, она муҳаббатига қиёс қилгудек ҳеч нарса йўқ жаҳонда. Уч ҳарфдан иборат она сўзининг маъноси жуда кенг. Колхоз далаларида меҳнат қилаётган, оилада, рўзғорда тотувлик яратаётган оналар шаънига ҳар қанча сўз айтсак оздир.

Она... дунёда бундан ҳам нафис, дилрабо, оромбахш сўз бўлиши мумкинми. Мен онамнинг иссиқ нафасини, кенг бағри, илиқ ва мулойим сўзларини ҳар куни сезиб, эшитиб тураман. У мени илк бор пойтахтга, институт қучоғига узатар экан бағрига босиб, пешанамдан ўпди. Онамнинг иссиқ лабларидаги ўтли ҳароратни ҳамон сезиб тураман.

Онажоним, ишончингизни оқлайман. Сиз айтгандай билимли, одобли ўғил бўлишга интиламан. Сизни севаман, ардоқлайман. Ҳузурингизга етиб боргунча хайр, онажоним! — Бу мактубни Низомий номидаги Тошкент Давлат педагогика институтининг студенти Ҳ. Тошхўжаев ёзиб юборган.

«Онажоним» деб сарлавҳа қўяди Р. С. Аҳадов ўз мактубига. Улуғ Ватан уруши йиллари эди. Отам Ватан ҳимояси учун жангга отланди. Мен ва укам онам қўлида қолдик. Мен ўша дақиқаларни эслай олмасам ҳам қўшниларимиз ва онамнинг ҳикояларидан биламан. Онажоним бизни бағрига босиб ўстирди. Колхозда меҳнат қилди. Урушда қон кечиб юрган отамга совға-саломлар йўллаб турди. Лекин 1943 йилнинг даҳшатли жангларида отам старший сержант Аҳад Сафаров ҳалок бўлди. Онамнинг юзларини ҳасрат ёшлари ювди. У отамга содиқ қолди, турмушга чиқмади. Онажоним, мард вафодор онам билан фахрланаман. У мени 10 йил ўқитди. Армия хизматида эканимда тез-тез хат йўллаб, интизорлик билан кутди. Армиядаги дўстларим, командирларим онамни «бағри кенг», «меҳрибон», «дилкаш» деб мақташарди. Ҳа, улар онажонимни ғойибона севиб қолишган эди-да!

Ҳар гал онамга хат йўллаганимда А. Навоийнинг қуйидаги ғазалини эсга оламан:

Бошни фидо айла ота
қошига,
Жисмни қил садқа она
бошига.
Туну-кунингга яраган
нурпош,
Бирисини ой англа, бирисин
қуёш.

Туққан она эмас, тарбия берган она деган нақл бор халқимизда. Биз онадан 4 бола етим қолдик. Отамиз бизларни ўгай онам Мастонойни қўлига топширди. Биз қўрқиб, титраб унинг ҳукмини кутардик. Ўгай онамиз бошимизни силади, иссиқ бағрига олди. Мен ўрта мактабни битириб, институтнинг 3-курсида ўқияпман. Сингилларим уйлик-жойлик бўлиб кетишган. Катта укам Ҳамроқул колхозда шофёр. Кичик укам Мирзақул қишлоқ хўжалиги техникумида ўқийди. Отам оламдан ўтди. Лекин ўгай онамиз бизга ҳам оналик, ҳам оталик қилди. Мен 5 боланинг отаси бўлдим. Болаларимни онам бағрида ардоқлаб ўстираётир. Келинини ҳам иззат-ҳурмат қилади. 13 киши бир қозондан овқат ичамиз, тотув яшаймиз. Ҳаммасига шу ўгай онам, онажоним сабабчи. Мен бир хил бемеҳр оналарга ҳайронман. Ўз болаларини беҳурмат қилиб, невараларини бағрига олмайдиган оналар кўриб қуйсин, ҳавас қилсин менинг онамни. — Бу хатни Сирдарё область, Киров районидаги «30 йиллик» совхоз 2-бўлим бригада бошлиғи, КПСС аъзоси Очил Тавашаров ёзиб юборган.

Самарқанддан мактуб йўллаган Ҳ. Нишонов, Ш. Дониев, Сурхондарёдан Н. Норқулов, хоразмлик Р. Қурбонов, Тошкентдан Б. Неков, А. Сайдаҳмедов, С. Турдиматов, Олмалиқ шаҳрида яшовчи З. Салохов ва Қирғизистон ССР, Тўқмоқ шаҳрида яшовчи бир группа газетхонлар, кекса пенсионерлар номидан хат ёзиб юборган Ж. Жалолов ва жуда кўп газетхонларнинг мактубларида ҳам ҳаёт тождори, мунис ва меҳрибон онанинг фазилатлари, осмондай чексиз бағри, оташ меҳри ҳақида ажойиб сўзлар ёзилган.

ЁШЛАР ТАРБИЯСИ — ДИҚҚАТ МАРКАЗДА

ТЕРМИЗ, («Совет Ўзбекистони» мухбири). Бу ерда Сурхондарё область партия активининг йиғилиши бўлиб ўтди. Йиғилиш иштирокчилари ёшлар ўртасидаги ғоявий-сиёсий тарбия ишларини яхшилаш ҳақидаги масалани атрофлича муҳокама этдилар. Кун тартибидаги масала юзасидан область партия комитетининг секретари ўртоқ Ҳ. Азимов доклад қилди.

Музокараларда Термиз шаҳар партия комитетининг секретари Н. Элмуродова, Денов районидаги генерал Собир Раҳимов номли колхоз раиси Қ. Ёдгоров, Сариосиё районидаги «Янги рўзғор» колхози партия ташкилотининг секретари Т. Баҳромов, Термиз шаҳридаги Луначарский номли мактаб директори, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган ўқитувчи Е. Павлова ва бошқа ўртоқлар сўзга чиқиб, ёшлар тарбиясини яхшилашга оид қимматли таклиф, мулоҳазалар айтдилар.

Область партия активининг йиғилиши муҳокама этилган масала юзасидан конкрет қарор қабул қилди.

ШОЛИ—ХАЛҚ БОЙЛИГИ

Қорақалпоғистон Автоном республикасининг шоликор совхозларида бу йил ҳар қачонгидан ҳам мўл ҳосил етиштирилди. 12 минг 368 гектар майдонга уруғ ташланган эди. Автоном республика шоликорлари 30905 тонна ўрнига 36227 тонна шоли ҳосили олиш, шундан давлатга 24 минг 500 тонна ўрнига 28 минг 850 тонна шоли топшириш учун курашмоқдалар. Ҳамма жойда шоли ўриш ва янчиш қизғин давом этяпти.

Ҳосилни ўриб-йиғиб олиш ва ташишда 209 та комбайн, 90 та жатка, 227 та прицеп ишлатиляпти. Барча куч ҳосилни бир бошоғини ҳам нобуд қилмасдан йиғиб олишга сафарбар этилган.

ҚЎКСИГА ОЛТИН ЮЛДУЗ ЯРАШГАН

Қўнғирот темир йўл станциясидан ғарб томонга кетган ойнадек асфальт йўл сизни шоликорлик массивига олиб келади. Куз шабадасида тебраниб турган олтинсимон бошоқлар қалбларга қувонч бағишлайди. Бу — Қўнғирот районидаги Чапаев номли совхознинг шолизорлари.

Совхоз коллективи етти йилликнинг сўнгги йилида ўз зиммасига оширилган социалистик мажбурият қабул қилган эди. 1500 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 30 центнердан ҳосил етиштириб, 4300 тонна шоли олиш ва шундан 3000 тоннасини давлатга сотиш ҳақида сўз берилган. Бу — ўтган йилга нисбатан икки баравар кўп.

Шоликорлар ўз зиммаларига олган мажбуриятларни тўла ва ошириб бажара олишлари даладаги ҳосилнинг чўғидан кўриняпти.

Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Василий Михайлович Ким бу йил мўл ҳосил етиштириш учун олиб борилган кураш, бу соҳада амалга оширилган агротехника тадбирлари ҳақида мамнуният билан ҳикоя қилди. Ўртоқ Ким 3-бўлимни бошқаради. Бўлим ишчилари 324 гектар майдонда шоли етиштиришди. Улар бу йил ҳосилдорликни 35 центнердан ошириш мақсадида кўп куч-ғайрат сарфлашди.

Ёз бўйи пешана тери тўкиб қилинган баракали меҳнат яхши натижа берди. П. Ким, Т. Калниёзов ўртоқлар бошлиқ бригадаларнинг далаларида айниқса ҳосил мўл, бошоқлар йирик бўлди. Бўлим бошлиғи илғор шоликорлар номини фахр билан тилга олди. Улар орасида Абдимурод Бердимуродов, Владимир Когай, 60 ёшли Қайирғали оталар каби миришкорлар бор.

Василий Михайлович кўп йиллардан буён шолидан мўл ҳосил етиштиришни таъминлаб келаётган уста, ташкилотчи раҳбар. Унинг кўксига ярашиб турган Ленин ордени ҳамда «Ўроқ ва болға» Олтин юлдуз медали шоличиликни ривожлантиришга қўшган катта ҳиссаси учун тақилган.

— Мўл ҳосил етиштириш учун, — дейди қаҳрамон шоликор, — уруғни яхши ишланган ерга қулай агротехника муддатида, яъни май ойида экиб тамомлаш керак. Шолининг тақдири сувга боғлиқ эканлиги ҳаммага маълум. Шу сабабли экинни сувдан қолдириш қилинган меҳнат, сарфланган уруғни бекорга кетказиш деган гап. Бундан ташқари, шолизорларни бегона ўтларга бостирмаслик катта аҳамиятга эга. Экинни вақтида етарли даражада озиқлантириш ҳам мўл ҳосил олишнинг асосий шартларидан биридир.

Бўлимда, унинг раҳбари айтганден, экиш асосан май ойида тугалланди. Ҳар гектар майдонга 200 килограммдан фосфорли ва 400 килограммдан азотли ўғит солинди. Экин сувдан тўлиқтирилмади. Ёз бўйи шоликорларнинг қўлидан бел тушмади. Ҳамма экинлар каби шолини ҳам тўғри суғориш катта аҳамиятга эга. Айрим кишилар шолига сув берилса бўлди дейишади. Бу нотўғри. Шолига ҳадеб сув қуявериш унинг нобуд бўлишига олиб келади. Шолизорларда сувнинг узоқ муддат сақланиб қолишига йўл қўймаслик, уни тез-тез алмаштириб, янгилаб туриш зарур.

Бўлим шоликорлари худди шундай қилишди. Натижа эса кутилганидан ҳам аъло бўлди.

Ҳозир шоликор хўжаликларда мўл ҳосил учун курашнинг якунловчи даври, етиштирилган ҳосилнинг бир бошоғини ҳам нобуд қилмай ўриб-йиғиб олиш ва янчиб давлатга топшириш мавсуми.

ДАДИЛ ҲУЖУМ

Совхоз директори Унғарбой Қурбонниёзов жуда ҳаяжонланяпти. Ҳар қандай дадил ҳужум олдидан катта ва пухта тайёргарлик кўришни талаб этади. Шоликорлар ўзларининг ўроқлари билан бирга, қудратли комбайнлар, шоли янчадиган машиналар, транспорт воситалари, дон сақланадиган омборларни ҳам тайёрлашди. Олдин ўроқчилар, кейин комбайнчилар ишга киришди.

Мана, 1-бўлимдаги Наби Жайиқбоев бошлиқ бригада далалари. Ўроқчиларнинг қўли-қўлига тегмайди. Бригаданинг илғор ишчиларидан бири Федор Андреевич Чин билан шоли дасталаётган пайтда учрашдик. Тўла гавдали, буғдой ранг йигитнинг қуёш нурида тобланган юзида табассум. Меҳнат меваси бўлган ҳосил ўримидан гаштли дамлар бўладими?! Олтин бошоқларни қучоқлаб ташиётган хотин-қизларнинг ҳаракати чаққон. Хегай Ен Сун улар ўрган шолини Федор Андреевичга етказиб беряпти. У эса эпчил ҳаракат қилиб, шоли дастасининг белига белбоғ бойлаб турғизиб кетяпти. Федор Андреевич шу қадар тезкорлик билан ишлаяптики, асти қўяверасиз. Шунча одам унинг бир ўзини шоширолмаяпти.

Бригада ишчилари ҳозирги қулай, қуёшли кунларнинг ҳар бир соатини ғанимат билиб, ундан унумли фойдаланишга ҳаракат қиляптилар. Қуёш эса уларга кулиб боқмоқда ва табрикламоқда. Карим Исмоилов, Антонина Хегай, Камол Қўшетов, Ҳидирали Набиев, Лиза Хегай ўрим қаҳрамонлари. Улар кунлик нормани икки-икки ярим баравар ошириб бажаряптилар, бошқаларга меҳнат унумдорлигини ошириш намунасини кўрсатмоқдалар. Ҳосил мўл, думоғ чоғ, меҳнат завқли. Ахир эрта-индин ўрим тамомланади. Гектаридан 35 центнердан ҳосил олиш ҳақидаги ваъда бажарилади. Ўшанда шоликорлар қувончи ўнчандон ошади.

Ҳозир совхозда ҳамма дадил ҳужум қиляпти. Бу ҳужумда юзлаб ўроқчи, 20 комбайн, 16 та янчиш агрегати, 8 автомашина, 30 трактор тележкаси қатнашмоқда.

М. АБДУРАИМОВ.
Р. ЕШИМБЕТОВ.

МОСКВА районидаги «Коммунизм» колхозининг чевар теримчиси Уғилхон Жабборова ўзининг ҳалол меҳнати билан барчага намуна бўлмоқда. У ҳар куни 200 килограммга етказиб, «оқ олтин» термоқда. Бу чевар теримчи шу кунгача хирмонга 6 тонна пахта тўкди. Суратда: Уғилхон Жабборова.

Е. Корниенко фотоси.
(ЎзТАГ фотохроникаси).

КЕЛИНГ, МАСЛАҲАТЛАШАЙЛИК

МАҲАЛЛИЙ СОВЕТЛАР ҲАЁТИ

Каттакўрпа қишлоқ Советига кириб боришингиз билан унинг саранжом-саришталиги, озодалиги, уй-жой ва жамоат биноларининг кечагина фойдаланишга топширилгандай ярқираши эътиборингизни тортади. Файзли, обод қишлоқ кишиларидан хўжалик планларининг муваффақиятли бажарилаётганлигини эшитиб яна қувонасиз.

Ободончилик ва тозалик, қурилиш ва ремонт, хўжалик вазифаларини бажариш ишларига бошчилик қилаётган қишлоқ Советининг фаолияти, депутатлари билан танишамиз.

Каттакўрпа қишлоқ Совети территорияси, аҳолиси сони жиҳатидан Каттақўрғон районидаги энг йирик қишлоқ Советларидан бири ҳисобланади. Советга район Советининг депутати ўртоқ Ҳидоятхон Қўчқорова 10 йилдан буён раислик қилиб келади. Қишлоқ Советига Каттакўрпа, Кичиккўрпа, Янгиқўрғонча, Алижон, Овулқосим, Сариосиё, Иска, Сарибозор, Озодмеҳнат, Яккашаҳид каби катта-катта қишлоқлар ҳам қарайди. Шунингдек, бу ерда кўп тармоқли «Пролетарий» колхози бор. Колхоз 28 та пахтачилик, ғаллачилик, ем-хашак, мевачилик бригадаларига, қўйчилик, паррандачилик, йирик шохли моллар фермаларига эга.

Бундан ташқари қишлоқ Совети бетон заводи, 1-2 ўрмончилик хўжалиги, 23 та мактаб, 6 та медицина пунктлари, касалхона, мактаб-интернат ва бошқа корхона, муассасалар иши устидан назорат қилиб туради.

Албатта бундай катта хўжаликка оз сонли штатли ходимлар кучи билан раҳбарлик қилиш қийин. Шунинг учун бу ерда кенг жамоатчиликни жалб қилишга алоҳида аҳамият берилади.

Қишлоқ Советига сайланган 69 депутат атрофида ўнлаб активлар иш олиб боради. Ижроком активларни қишлоқ Совети фаолиятига жалб қилишнинг турли метод ва йўлларидан фойдаланмоқда. Биринчи навбатда жамоатчилик асосида ишлайдиган қишлоқ комитетлари, доимий комиссиялар орқали турли касб эгалари қишлоқ Советининг олдида турган вазифаларни бажаришга, партия ва ҳукуматимиз илгари сураётган топшириқларни халқ оммасига етказишга яқиндан ёрдам беришга эришилмоқда. Кенг жамоатчиликни Совет атрофига жипслаштиришда аҳолининг умумий йиғилишини ўз вақтида, муҳим масалага бағишлаб ўтказиш, сессияларни яхши тайёргарлик кўриб, халқ билан маслаҳатлашиб ўтказиш ҳам муҳим омил бўлиб хизмат қилмоқда.

Шу билан бирга қишлоқ Советининг депутатлари топширилган ишни бажаришда, меҳнат жараёнида намуна кўрсатмоқдалар. Аксарият депутатлар хўжаликнинг муҳим тармоқларига моҳирлик билан раҳбарлик қилиб келмоқдалар. «Пролетарий» колхозининг раиси Турдибой Хонқуловдан тортиб колхознинг барча бригада бошлиқлари қишлоқ Советининг депутатларидир. Шунингдек чорвачилик, ғаллачилик бригадаларида ҳам, маданий-оқартув муассасаларида ҳам қишлоқ Совети депутатлари сидқидилдан ишламоқдалар.

Колхоз бу йил 1965 гектар ердан 22 центнердан «оқ олтин» етказиб беришга аҳд қилган эди. Ваъдага яраша мўл ҳосил етиштирилди. Шу кунларда КПСС Марказий Комитетининг Пленумидан руҳланган колхозчилар маррага илдам етиш учун ғайратга ғайрат, кучга-куч қўшиб ишламоқдалар. Депутатлар бу ишда ҳам байроқдор бўлмоқдалар. Улар қишлоқ Советининг обрўсини, шон ва шуҳратини юқори даражага кўтаришга, планларнинг вақтида сифатли бажарилишига эришиш учун муносиб ҳисса қўшмоқдалар. 1-бригада бошлиғи, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган пахтакор, депутат Шароф Расулевнинг фаолияти бунга яққол мисолдир. Шароф ака ўтган йили 65 гектар ернинг ҳар гектаридан 29 центнердан ҳосил кўтарган эди. Бу йил эса ҳар гектар ердан 35 центнердан ҳосил кўтаришга аҳд қилган. Миришкор пахтакор оталагидек ўз ваъдаси устидан чиқиш учун фидокорона меҳнат қилмоқда. Депутатларнинг бу каби намунали ишларини бошқа соҳаларда ҳам кўрамиз.

Қишлоқ Советининг хўжаликка раҳбарлик қилишдаги ролини оширишда, депутатларнинг ташаббускорлигини янада кенг қулоч ёйдиришда доимий комиссиялар катта роль ўйнамоқда. Қишлоқ Совети қошида турли соҳалар бўйича 6 та доимий комиссия тузилган. Улардан қишлоқ хўжалик бўйича доимий комиссия ишини олиб бораётир. Комиссияга депутат З. Жабборов раислик қилмоқда. Комиссиянинг ташаббуси билан пахта йиғим-теримини уюшқоқлик билан ўтказишни ташкил этиш, чорва қишловига намунали тайёргарлик кўриш каби муҳим вазифаларни муваффақиятли бажаришга қаратилган қатор тадбирлар амалга оширилди. Уларнинг яқиндан берган ёрдамлари туфайли колхоздаги 30 та пахта териш машинаси муддатида ремонтдан чиқарилди. 2000 тонна силос бостирилди.

Бу ерда маданий-оқартув (раиси Майсара Азизова), халқ маорифи (раиси Ёздом Эрдонов), соғлиқни сақлаш (раиси Эргаш Нормуродов) доимий комиссияларининг ва уларнинг актив аъзолари Турдибой Хонқулов, Амин Эргашев, Юсуфжон Очилов ўртоқларнинг ғайрати билан колхоз қишлоғида 600 ўринли типовой дала шийпони, 8 йиллик мактаб, 60 ўринли янги болалар боғча ва яслилари қурилиб фойдаланишга топширилганлигини ҳам айтиб ўтиш керак.

Қишлоқ Совети қарорларининг таъсирли ва ҳаётий бўлишини, унинг ҳурмати янада ошишини таъминлаган иш услубларидан яна бири — омма билан алоқа муттасил мустаҳкамланиб борилганидир. Шу мақсадда қишлоқ Совети сайловчилар билан тез-тез учрашиб туриш, уларнинг фикр-мулоҳазаларини ўрганиш ишига алоҳида аҳамият берди. Депутатлар сайловчилар билан тез-тез учрашиб, улар олдида ўз ишлари ҳақида доим ҳисоб бериб борадилар.

Қишлоқ Совети ва унинг депутатлари фаолиятидан омма хурсанд. Бунга эришиш учун қишлоқ Совети амалга ошираётган юқоридаги каби ишлардан бошқа маҳаллий Советлар ҳам ўрнак олса арзийди.

Шу билан бирга, қишлоқ Совети ходимлари ўз касбдошлари муҳокамасига маҳаллий органларнинг ҳуқуқларини кенгайтирадиган, обрўларини янада оширадиган, кишиларга бошқариш аппаратларининг хизмати тағин ҳам қулай бўлишини таъминлайдиган қуйидаги масалаларни қўйдилар:

Ҳозирги кунда район ижрокомлари бажариб келаётган соликдан озод қилиш, уй-жой биноси қуришга рухсат бериш каби ҳуқуқларни қишлоқ Советига ўтказиш тўғри бўлмасмикан. Бу ҳал қилиниши лозим бўлган масалалардан бири, албатта. Бу борада кўп йиллик тажрибага эга бўлган қишлоқ Советлари раислари, секретарлари ва бошқа Совет ходимларининг ҳам таклиф-мулоҳазалари бўлиши керак. Бу — қишлоқларнинг ҳозирги кунги иқтисодий ва маданий ҳаётидан келиб чиққан, зарур масалалардир.

М. ҚОБИЛОВ,
Самарқанд области.

СОҲИБКОРЛАР ЗАФАРИ

Самарқанд области, Булунғур районидаги «Ўзбекистон Компартияси 40 йиллиги» совхоз ишчилари Она-Ватанга 604 тонна узум ва 118 тонна бошқа хил мева сотиб, белгиланган планни 120 процент бажардилар. Районнинг «Правда», «Октябрь» колхозлари ҳам полиз экинларидан мўл ҳосил етиштириб планни ортиғи билан адо этдилар.

Б. ПИРНАЗАРОВ.

БИЗНИНГ АХБОРОТ

МАЙДАЛАЙДИ, САРАЛАЙДИ

Тошкент областининг Чиноз посёлкасида йилига 300 минг кубометр тошни майдалайдиган ва саралoвчи установка монтаж қилинди.

М. СУЛТОНОВ.

МАШИНА ҲИСОБ СТАНЦИЯСИ

Хўжайли районида машинада ҳисоблаш станцияси ишга туширилди. Станцияда ҳар хил маркадаги 30 та ҳисоблаш машинаси ишлаяпти.

Қизиқарли виставка

Андижон шаҳар маданият уйида «Етти йиллик амалда» кўчма виставкаси ташкил қилинди.

Фото лавҳаларда областнинг моҳир пахта усталари, қўли гул бинокорлар, азамат кончиларнинг фаолияти, саноат корхоналари ишчиларининг меҳнат зафарлари ифодаланган.

Виставка томошабинларда катта таассурот қолдирди.

М. БОЛТАЕВ.

МУДДАТИДАН ИЛГАРИ

Тошкент гўшт комбинатининг меҳнатсевар коллективи КПСС Марказий Комитети сентябрь Пленуми шарафига 9 ойлик ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш планини 102 процент адо этди. Ойлик топшириқларни ортиғи билан бажариб келаётган Т. Имомов бошлиқ мол сўйиш, А. Бурхонов бошлиқ колбаса ишлаб чиқариш ва А. Богданов бошлиқ мой ишлаб чиқариш цехлари ҳаммага намуна бўлмоқда.

И. ИНОЯТОВ.

Фан ва техника янгиликлари

ЎТ УЧИРУВЧИ САМОЛЁТ

«АН-2В» типидаги самолётлар хизматининг тури тобора кўпаймоқда. Яқинда ана шу самолётлардан бирига каттагина бак ўрнатилди. Янги ўт ўчириш самолёти синовлардан муваффақиятли ўтди. Самолёт бир неча ерда бўлган ёнғинни тез ўчириб, бу соҳада у катта фойда келтиришини амалда исботлади. Бундай самолётларни кўплаб ишлаб чиқаришга киришилди.

ГАЗОТУРБОВОЗ

Коломенскоедаги тепловоз қуриш заводида «ГП1-0001» маркали янги газотурбовоз яратилди. Унга 3500 от қувватига эга бўлган турбина ўрнатилган бўлиб, соатига 160 километр йўл босади ва энг арзон нефть қолдиқларидан ёнилғи сифатида фойдаланади.

Газотурбовоз синовлардан муваффақиятли ўтди.

Қ. Аҳмеров.

ҲОДИСА

АЙИҚ БИЛАН ЖАНГ

Кундуз соат иккилар чамаси эди. «Авангард» совхози партия ташкилотининг секретари Суюн Чориев «бензовоз» машинасида кузги дон экаётган тракторлар ёнида бўлиб, Бешқўтон массивига қараб йўл олди.

Шофер Хўжаназар Туробов илон изи йўллардан машинани ҳушёрлик билан бошқариб борарди. Унинг кўзи таёқ кўтарган бир тўда кишиларга тушди. Улар овозларининг борича ҳайқиришиб, алланимани қувлашиб борар эдилар. Хўжаназар дарҳол машинани тезлаштириб, чанг, тўзон кўтарилган томонга бурди. Баҳайбат қўнғир айиқ «Аминсой» бўйлаб, бепарво югуриб юрарди. Машина айиққа яқинлашиб бораверди.

Нима қилиш керак? Қурол-яроқ бўлмаса... Улар кўп ўйлаб ўтирмай машинани айиқнинг устига солдилар. Айиқ ўзини машинага отди-ю, орқасига ағдарилиб тушди. Худайназар эпчиллик билан машинани буриб, 3-4 марта айиқнинг устига ҳайдади. Лекин «тоғ ҳокими» сира таслим бўлгиси келмай, ҳамон машинага ташланарди. Машинанинг қаттиқ зарбидан «полвон»нинг бели шикастланди шекилли, у овозининг борича ўкириб юборди. Довюрак шофер двигателни ҳаракатга келтирадиган ручкани қўлига олди-да кабинадан чиқиб айиқнинг бошига тушира бошлади.

Айиқ полвон ҳар қанча мардлик қилмасин бир соатлик курашдан сўнг таслим бўлишга мажбур бўлди.

Яккабоғ районидаги «Авангард» совхозининг чорвадорлари довюрак шофер Туробов ва Чориевнинг жасоратидан мамнун бўлдилар. Совхоз дирекцияси эса уларни бир қўй билан мукофотлади.

Миср МУҲАММАДИЕВ,
«Совет Ўзбекистони»нинг штатсиз мухбири.

МАРРА—45 ЦЕНТНЕР

Бригадамиз аъзолари илк баҳордан бери қилинган қизғин меҳнат самараси — «оқ олтин» дурдоналарини тез суръатлар билан териб олаётирлар. Сентябрь ойи учун белгиланган графикни 22 кунда бажариб қўйдик. Давлатга 175 тонна ёхуд ўтган йилнинг шу давридагидан 70 тонна кўп пахта топширилди. Бу, йиллик планнинг 65 проценти демакдир. Колхоз правлениеси ва партия ташкилотининг кўчма Қизил байроғини қўлда сақлаб қолишга эришяпмиз.

Кунига тайёрлов пунктига 3 процент миқдорида ва ундан ошириб пахта жўнатиб турибмиз.

Биз пахта тайёрлаш йиллик планини шу ойнинг биринчи ўн кунлиги ичида бажариш, Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 48 йиллигигача 75 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 45 центнердан ҳосил йиғиб олиш ниятида самарали меҳнат қиляпмиз. Мажбуриятимиз албатта бажарилади. Пешана теримиз билан етиштирилган ҳосилнинг бирор граммини ҳам қолдирмай барвақт йиғиб-териб оламиз.

Қ. ТОШМАТОВ,
Наманган районидаги «Партия XXII съезди» колхозининг бригада бошлиғи.

ДРАМАТУРГНИНГ ИЖОД ЙЎЛИ

Партия ёзувчиларимизнинг диққатини замонавийлик ва бадиий маҳорат масалаларига кўпроқ жалб этиб келмоқда. Сўнгги йиллар бадиий адабиётимиз тараққиётида бўлганидек, адабиётшунослик ва адабий танқидчилик тараққиётида ҳам сермаҳсул давр бўлди. Бадиий адабиёт адабиётшунослик ва адабий танқиднинг ўсишига хизмат этгани каби, адабиётшунослик ва адабий танқидчилик ҳам адабиёт тараққиётига самарали таъсир этмоқда.

Хусусан, кейинги йилларда адабиётимиз тараққиётининг турли масалаларини ишлаб чиқиш, республикамиздаги йирик ёзувчиларнинг ижодиёти асосида бадиий маҳорат малакаларини илмий таҳлил қилиш ва уларнинг тажрибаларини умумлаштиришга бўлган қизиқиш янада кучайди. Бу ҳақда ўнлаб диссертациялар ёзилди ва кўпгина қимматли тадқиқот ишлари нашр этилдики, (Ҳ. Ёқубовнинг «Ғоявийлик ва маҳорат», М. Қўшжоновнинг «Ҳаёт ва маҳорат», О. Шарафуддиновнинг «Замон, қалб, поэзия», Л. Қаюмовнинг «Инқилоб ва ижод», Х. Дониёров, С. Мирзаевларнинг «Сўз санъати», А. Аброровнинг «Адиб ва замонавийлик» кабилар), буларнинг барчаси адабиётшунослик ва адабий танқидчилигимизнинг ривожланганлигидан дарак беради.

Адабиётшунос Б. Имомовнинг атоқли драматург, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган санъат арбоби Назир Сафаровнинг ҳаёти ва адабий-ижтимоий фаолиятига бағишлаб ёзган «Замон хизматида»* китоби шундай асарлар жумласидандир.

Маълумки, шу вақтга қадар ёзувчининг кўпқиррали ижодини атрофлича қамраб олган илмий тадқиқот ишига эга эмас эдик. Унинг ўзбек совет адабиёти тараққиётида катта роль ўйнаган драматик асарлари, қисса, очерк, ҳикоя, фельетон, адабий-танқидий, публицистик мақолалари етарли равишда ўрганилганича йўқ эди. Шунга кўра мазкур иш муҳим аҳамиятга эга бўлиб, унда санъаткорнинг илк ижодидан тортиб то ҳозирги кунга қадар яратган асарлари имкони борича кенгроқ ва чуқурроқ таҳлил этилади.

Назир Сафаровнинг бахтиёр халқимизнинг орзу умидлари ва тарихий революцион курашларини акс эттирган асарлари, қайси этапда яратилишидан қатъий назар, социалистик воқелик билан ҳамоҳанглиги, партия чақириқларига ҳозиржавоблиги ва мамлакатимиз ҳаётида революцион из қолдирган катта ва буюк воқеаларга бағишлаб ёзилганлиги билан характерлидир. Коммунистик партиявийлик, халқчиллик ва жанговарлик руҳи билан суғорилган бу асарлар ва уларда акс эттирилган ёрқин образлар совет ёшларининг бутун бир авлодини коммунистик руҳда тарбиялаш ишига хизмат қилмоқда. Бу асарлар, айрим жузъий камчиликлардан қатъи назар, замон темасини ишлашда муҳим бир босқич бўлиб, ўзбек адабиёти тарихида, хусусан драматургия жанри тараққиётида салмоқли ўрин эгаллайди.

Мазкур ишда ёзувчининг ижодий фаолияти, бевосита, у яшаётган давр руҳи билан, умумий адабий жараён билан узвий боғлиқ ҳолда текширилади, ёзувчининг санъаткор сифатида шаклланиб бориши, шу билан баробар унинг ижодига мансуб бўлган адабий жанрларнинг тадрижий равишда ривожланиб, шаклланиб боришини кўрсатишга алоҳида эътибор берилади.

Китоб беш бўлимдан иборат. Унинг «Илк қадамлар» деб номланган биринчи бўлимида ҳаётбахш совет воқелиги, халқимиз ҳаётидаги «социалистик характерга эга бўлган фактлар», ўзбек классик адабиёти традициялари ва рус адабиётининг ғоявий-эстетик тажрибаси каби ёзувчининг ижодий ўсишини таъминлаган манбалар ҳақида фикр юритилади.

Маълумки, кўпчилик ёзувчи, журналистларимиз ҳаётида бўлгани каби Назир Сафаровнинг адабиётга, ёзувчиликка ҳавас қўйишида ҳам газетачилик иши катта роль ўйнади. У ўз ижодий фаолиятининг дастлабки даврларини («Ёш куч», «Зарафшон», «Қизил Ўзбекистон», «Ишчи») газетачилик касби билан бевосита боғлаб олиб борди. Унинг газетада ишлаши, китобда алоҳида қайд қилиб ўтилганидек, ҳаёт билан кенгроқ танишишга имкон туғдирди. Газета унда ижтимоий-сиёсий воқеаларга актив аралашиш, уларни коммунистик партиявийлик позициясидан туриб ёритиш, ҳаққонийлик учун кураш, камчилик ва нуқсонларга нисбатан муросасиз бўлиш каби совет журналистига, чинакам марксистик матбуот ходимига хос фазилатларни тарбиялади. Унинг биринчи марта шу газеталар саҳифаларида босилган «Янги турмуш учун кураш» (бу асар Зиё Саид билан ҳамкорликда ёзилган), «Қора кунлар кўланкаси», «Унутилмас кунлар», «Метан паразитлари» каби жанговар публицистиканинг турли жанрларига оид асарларида ўша давр мамлакатимиз ҳаётидаги муҳим ва актуал масалалар ёритилди. Адабиётнинг ўзига хос жанрлари ҳисобланган бадиий публицистика, фельетон, драматургия ёзувчиларимизга қўл келди ва ўша давр шароитида, шубҳасиз, катта роль ўйнади. Назир Сафаров қатор публицистик асарлари билан адабиётимизда бу жанрнинг шаклланишига, айниқса унинг дастлабки давр тараққиётига жиддий ҳисса қўшди. Китобда ёзувчининг илк ижодий фаолиятини характерловчи «Янги турмуш учун кураш» номли китоби ўша давр публицистикасининг яхши намунаси сифатида санаб ўтилади ва ундаги партиявийлик, жанговарлик, кундалик муҳим масалаларни кўтариб чиқиш сингари марксистик публицистикага хос характерли белгилар асар таҳлили давомида тўғри ва қизиқарли ёритиб берилади.

Бу йилларда ёзувчи ўша даврдаги ўзбек совет адабиётининг қиёфасини ёритувчи бир қанча адабий-танқидий мақолалар ҳам ёзди. Чунончи, у «Янги вазифалар олдида», «Совет мамлакати — талантлар ватани», «Зарбдорларча ишлайлик», «Қўшқанотлаб учишимиз керак!», «Пролетар адабиётининг гегемонияси учун», «Узоқ умрли саҳна асарлари яратайлик» каби мақолаларида адабиётимизнинг етуклиги, ғоявий софлиги, бадиий юксаклиги учун курашди.

Китобда Н. Сафаров ижодининг илк даврига кенгроқ ўрин берилиши, бизнингча бежиз эмас. Чунки бир томондан ҳаётдаги кўз илғамас қарама-қаршиликлар, ўша давр мураккаблиги, иккинчидан, умуман бу давр адабиёти, хусусан Н. Сафаров ижодининг илк даври ҳозирга қадар етарли ўрганилгани йўқ эди. Шунга кўра Б. Имомов бу масалаларни Н. Сафаров ижоди мисолида иложи борича ёритиб беришга интилади.

«Замон хизматида» китобининг «Тарихий йиллар эпопеяси» деб номланган иккинчи бўлимида ёзувчининг «Уйғониш», «Тарих тилга кирди», «Шарқ тонги» сингари драматик асарлари таҳлили билан танишамиз. Ғоявий-тематик жиҳатдан маълум уйғунликка ва изчилликка эга бўлган мазкур асарлар, бошқача айтганда драматик трилогия кенг умумлаштирувчи характерга эга. Уларда давр ҳаёти тарихий тараққиётда, ривожланишда берилади, халқимиз ҳаётида юз берган муҳим воқеалар, кескин синфий курашлар ўтида туғилиб ўсган миллий характернинг энг яхши хусусиятлари очилади, халқ тарихни ҳаракатлантирувчи куч эканлиги тўғри ва ҳаққоний ёритилади. Уларнинг қаҳрамонлари ижтимоий воқеаларга муносабатлари жиҳатидан турлича бўлиб, ҳар бири конкрет ҳаётий шароитда, ўсиш-улғайиш жараёнида, драматик ҳаракатнинг ҳаққоний ва изчил ривожлана боришида, реалистик заминда индивидуаллаштирилади. Муҳими шундаки, танқидчи бу саҳна асарлари ҳақида умумий фикр юритмасдан балки уларга назарий жиҳатдан ёндошади, конкрет тарихий шароит билан узвий боғлиқ равишда, бошқа драматик асарлар билан қиёс қилган ҳолда текширади ва шу асосда уларнинг муҳим хусусиятларини очишга, ютуқ ҳамда камчиликларини рўй-рост кўрсатишга эришади.

Бу ўринда шуни ҳам эслатиб ўтиш керакки, ёзувчининг 60 ёшга тўлиши муносабати билан ёзилган мақолаларда бу асарлар юзасидан кўпгина фикрлар баён қилинди. Бироқ, мазмунли ёзилган ушбу материалларда катта тафовут борлиги ҳам дарҳол кўзга ташланади. Айниқса бундай қарама-қарши фикрлар «Тарих тилга кирди» пьесаси атрофидаги мулоҳазаларда кўпроқ сезилади. Бу нарса кўпроқ адабиётшунос Очил Тоғаевнинг «Шарқ юлдузи» журналининг 1965 йил 4-сонида босилган «Назир Сафаров» номли мақоласи билан «Замон хизматида»ги мулоҳазаларда сезилади. Бундай қарама-қарши фикрларнинг юзага келишига асосий сабаб, танқидчилар ушбу асарларнинг турли вариантлари бўйича иш кўрганлар. Тўғри «Замон хизматида» китобида таъкидланганидек «Тарих тилга кирди» пьесасининг 1958 йилги нашрида Темир, Шокир, Қўрқмас, Зуҳра сингари асосий образлар етарли даражада индивидуаллаштирилмаган эди. Баъзи ўринларда қаҳрамонларнинг сўз ва фикрлари ички дунёларига унча мос келмас, шунингдек айрим эпизодлар, игво воситалари ишонтирарли даражада ёритилмаган эди. Пьесанинг 1964 йилги янги, тўлдирилган ва қайта ишланган вариантида «Назир Сафаров» мақоласида кўрсатилганидек бу камчиликлар тузатилган. Автор баъзи қўшимчалар, тузатишлар киритиш, янги парчалар, саҳифалар қўшиш билан чекланиб қолмай, асарнинг бутун мундарижасини жиддий равишда қайта кўриб чиқди. Қаҳрамонлар характерини чизишда йўл қўйилган схематизмни йўқотди, уларнинг маънавий ўсишларини, чиниқишларини, курашчанлик фазилатларининг тобланиб боришини ҳаётий лавҳаларда чизиб берди, доимий ҳаракатда кўрсатди ва тўлақонли реалистик образлар даражасига кўтарди.

«Тарих тилга кирди» пьесаси сингари ёзувчининг «Шарқ тонги», «Уйғониш» асарлари юзасидан ҳам сўнгги давр танқидчилигимизда турли-туман фикрлар айтилди. Аввало шуни айтиш керакки, бу асарлар ўз даври танқидчилигида етарли баҳоланганлиги сингари сўнгги давр танқидчилигимизда ҳам, чунончи, таҳлилимизнинг объекти бўлган Б. Имомовнинг ушбу китобида, О. Тоғаевнинг юқорида қайд этиб ўтилган мақоласида ва шунга ўхшаш ёзувчи ижоди ҳақида ёзилган бошқа кўпчилик материалларда холисона ёндашилиб, уларнинг катта бадиий қиммати ҳаққоний кўрсатилади. Чунончи «Шарқ тонги» Назир Сафаров драматургиясининг кульминацияси сифатида баҳоланди. Адабиётшунос Б. Ғуломов эса «Замон хизматида» китобига ёзган тақризида** Б. Имомовнинг «Шарқ тонги» ҳақидаги асосий хулосасига, яъни «умуман бу пьеса ўз олдига қўйган бош мақсадини амалга оширган» деган асосий тезисига қарши чиқади.

Б. Ғуломов драматургнинг «Тарих тилга кирди», «Уйғониш» каби пьесаларига ҳам шундай юзаки ёндашади. Хусусан, у «Уйғониш» драмасидаги «Содиқ ва Жайноқлардан бошқа персонажларни» индивидуаллаштирилмаганликда кўради ва Имомовнинг асосий фикрларига қарши чиқиб асар қаҳрамонлари «бундай ижобий баҳога лойиқ эмас» деб таъкидлайди.

Маълумки, 30-йиллар адабиётимизда ёзувчини тажрибали драматург сифатида танитган асар ҳам «Уйғониш» пьесаси бўлди. 1939 йили Ўзбекистон ҳукумати томонидан энг яхши саҳна асарлари учун эълон қилинган республика конкурсида бу асар иккинчи даражали мукофот билан тақдирланди. «Уйғониш»нинг ҳозирги вақтда ҳам республика театрларида қўйилаётганлиги бунинг ёрқин исботи ва драматургнинг узоқ йиллар синовига бардош бера оладиган саҳна асарлари ижод этишидаги маҳоратини намойиш қилувчи ҳодисадир.

Ўша даврда ўзбек совет драматургиясида муҳим воқеа бўлган ва ўзбек театр санъати тараққиётида муҳим ўрин тутган мазкур пьесалар ҳақида бундай юзаки фикрларни айтишга Б. Ғуломовни нима мажбур қилди экан?

Китобнинг «Жангу-жадал сатрлари» бўлимида ёзувчининг Улуғ Ватан уруши йилларидаги қизғин фаолияти — жангчи-ёзувчи сифатида қурол ва қалам билан душманга қарши курашганлиги мароқли ҳикоя қилинади. Н. Сафаров бу йилларда ҳам баракали ижод қилиб, совет жангчилари ҳақида ўнлаб асарлар яратди. Жанговарлик, халқлар дўстлиги, интернационализм, ватанпарварлик руҳи билан суғорилган «Ўқ ўтмас ботир», «Водиллик қаҳрамон», «Жангчи шоир», «Ганжировалик снайпер», «Ватандошларим», «Тилсимчилар» каби бадиий жиҳатдан анча пишиқ ёзилган қатор очерк ва фронт хотиралари билан жангчиларимиз, фронт орқасида жонбозлик кўрсатган кишиларимизнинг ғайратига ғайрат қўшди, уларни мардлик, баҳодирлик кўрсатишга илҳомлантирди. Китобда бу асарларнинг ўзига хос бадиий хусусиятлари ва санъаткорнинг бадиий маҳоратига оид томонлари ҳам бирмунча дуруст ёритилган.

Ниҳоят китобнинг «Замон хизматида», «Прозаикнинг маҳорати» деб номланган сўнгги қисмларида Назир Сафаровнинг кундалик ҳаёт билан, коммунистик қурилиш билан янада мустаҳкам алоқага киришганлиги, партия ва ҳукуматимиз чақириқларига биноан социалистик реализмни пухта эгаллаш, замонамиз, ҳаётимиз тараққиётининг бош йўлини ҳаққоний ва атрофлича ёритишга интилаётганлиги ўз ифодасини топган. Ёзувчининг замонавий темада ёзилган «Кимга тўй, кимга аза» пьесаси, «Узоқни кўзлаган қиз» повести, «Олияхон Султонова», «Ҳадича Аҳророва», «Саодатнинг қиссаси», «Лўлилар», «Олма олмадан узоққа тушмайди», «Яраш» ва бошқа бир қанча очерк, ҳикояларида коммунистик ғоявийлик тарғиб қилинган, республикамиз қўлга киритган улкан ютуқлар, ишчи, қурувчи, колхозчи ва зиёлиларимизнинг маънавий қиёфаси акс эттирилган, тинч ижодий меҳнат қаҳрамонларининг ёрқин образлари чизиб берилган. Хулоса қилиб айтганда «Замон хизматида» китобида Назир Сафаровнинг драматург, прозаик, адабий танқидчи, публицист ва яхши жамоат арбоби сифатидаги кўп қиррали ижодий фаолияти муносиб ёритиб берилган.

Ўзбек совет адабиётшунослигига катта ҳисса бўлиб қўшилган ушбу асарда Назир Сафаров ижодидаги халқчиллик, партиявийлик, традиция ва новаторлик масалаларига янада эътибор берилишини, шунингдек ёзувчининг сўнгги даврда яратган очерк ва ҳикояларини янада кенгроқ қамраб олган ҳолда қайта нашр этилишини истар эдик.

А. РАШИДОВ.

* Б. Имомов, «Замон хизматида», Ўздавнашр, Тошкент — 1965 йил.

** Б. Ғуломов, «Бадиий ижод ҳақида китоб», «Ўзбекистон маданияти» газетаси 1965 йил, 9 июнь.

Конвертларни очганда

Редакция кеча ишчи-деҳқон мухбирлари, пост аъзолари, штатсиз ва ўз мухбирларидан 98 хат, 2 фотосурат олди. Меҳнаткашлардан 8 шикоят аризаси келди. Шикоятлар тегишли ташкилотларга юборилди. Материаллар, фотосуратлар бўлимларга чиқарилди. Қуйида кечаги почта материалларидан айримларини ўқийсиз.

ЧЎЛҚУВАРЛАР УЧУН

Қашқадарё. Китоб посёлкасида шағал саралаш заводи қурилиб ишга туширилди. Тош майдалайдиган ва саралайдиган цехлар бир меъёрда ишлаяпти. Завод Шаҳрисабз район хўжаликларига кўплаб қурилиш материаллари етказиб бераётир.

М. Азизов.

УЮШҚОҚЛИК БИЛАН

Фарғона. Киров район алоқа бўлими коллективи 1966 йил учун газета ва журналларга обуна қилишни қизитиб юборди. Жойларда 70 та обуна пункти ташкил этилди. 300 жамоатчи актив бу соҳада қизғин иш олиб бораётир. «Правда», «Известия», «Совет Ўзбекистони» газеталарига обуна қилиш ўтган йилдагидан икки баравар кўпайди.

А. Тошпўлатов.

ПАРРАНДАЧИЛАР ЮТУҒИ

Жиззах районининг паррандачилари Улуғ Октябрь байрамининг 48 йиллиги шарафига мусобақани кучайтириб, тухум сотиш йиллик планини бажардилар. Давлатга 1 миллион 180 минг дона тухум сотилди. Жданов номли, Навоий номли, «Москва» ва «Зарафшон» колхозлари тухум тайёрлашда айниқса яхши кўрсаткичга эришдилар.

Қ. Шодиқулов.

ОБОД ШАҲАРЧА

Тошкент шаҳридаги 4-ишчилар шаҳарчаси тобора обод ва чароғон бўлаётир. Сўнгги вақтдагина бу ерда 20 дан ортиқ 48 квартирали турар жой, қўша-қўша мактаб бинолари, озиқ-овқат, саноат моллар-магазинлари қурилиб фойдаланишга топширилди.

Р. Қўчқоров.

ШОГИРДЛАР КУРСИ

ХАЗОРАСП РАЙОН МАТЛУБОТ ЖАМИЯТИ ҚОШИДА САВДО ХОДИМЛАРИ ТАЙЁРЛАШ КУРСИ ОЧИЛДИ. КУРСДА 40 ГА ЯҚИН ЙИГИТ-ҚИЗ ТАЪЛИМ ОЛЯПТИ.

О. Матёқубов.

ЯНГИ КИНОТЕАТР

Наманган шаҳрида кино театр биноси қурилиб, шаҳар аҳолиси ихтиёрига топширилди. Янги бинода бадиий ва ҳужжатли кинофильмлар намойиш қилинмоқда.

Ж. Холматов.

ТАРАДДУД

«Ленинград» колхози чорвадорлари чорва қишловига яхши тайёрлик кўрмоқдалар. Хўжаликда пландаги 3800 тонна ўрнига 3900 тонна силос, 1230 тонна ўрнига 1400 тоннадан зиёд беда жамғарилди. Ем-хашак тайёрлаш жадал давом эттириляпти.

Э. Нуъмонов.
Наманган райони.

РАСМЛАР КЎРГАЗМАСИ

Қўқон шаҳар ўлкани ўрганиш музейида XVII—XX асрларда яшаб ижод этган рус рассомлари асарларининг кўчма виставкаси очилди. Виставкада М. Каллонинг «Петр I», Е. Мансернинг «Чавандоз», С. Светославскийнинг «Сирень» каби асарлари намойиш қилиняпти.

М. Султонов.

КИЧКИНТОЙЛАР УЧУН

Орджоникидзе районидаги «Октябрь» колхозида янги боғча биноси қуриб битказилди. Унга колхозчиларнинг 300 га яқин ўғил-қизлари қабул қилинди.

У. Муҳамедов.

Ишчи-деҳқон мухбирларидан Р. Қодиров (Хўжаобод райони), М. Болтабоев (Андижон шаҳри), Р. Омонов (Еттисой), Т. Юсупов, О. Нажимов (Амударё), П. Ҳуррамов (Қарши), Х. Қўқонов (Яккабоғ), М. Султонов, Н. Қудратов (Тошкент), М. Эшонқулов (Н-қисм), А. Қурбонов (Сирдарё), Б. Мамажонов (Киров), И. Раҳмонов (Поп), Б. Носиров (Қўқон)лар йўллаган хат-хабарларда ҳам диққатга сазовор масалалар кўтарилган.

Бугун—Германия Демократик Республикасида байрам. ГДР меҳнаткашлари Германия Демократик Республикаси эълон қилинганлигининг 16 йиллигини нишонламоқдалар. Германия тарихида биринчи социалистик давлат ташкил топгандан буён жуда катта ўзгаришлар юз берди. Халқ хўжалигини ривожлантиришда бўлгани каби, янги уй-жойлар қуришда ҳам катта ютуқларга эришилди. Сиз бу суратда ГДРдаги энг йирик шаҳарлардан бири Лейпциг шаҳри кўчасини кўриб турибсиз. Шаҳар маркази реконструкция қилинмоқда. Шу билан бирга шаҳар четларида кўплаб уй-жой бинолари қурилаётир.

АДН—ТАСС фотоси.

Дунё харитаси олдида

ИНДОНЕЗИЯДАГИ ВОҚЕАЛАР

ЛОНДОН, 5 октябрь. (ТАСС). Рейтер агентлиги мухбирининг Индонезия радиосига асосланиб, Сингапурдан юборган хабарида айтилишича, президент Сукарно кеча олий қўмондонлик вакиллари билан кенгаш ўтказган. Бу кенгашда ташқи ишлар министри Субандрио билан бош министрнинг иккинчи ўринбосари Леймена ҳозир бўлганлар.

Президент, деб хабар беради Жакарта радиоси, эртага министрлар кабинетининг шошилинч мажлисини ўтказишни тайинлади. Мажлис Жакартадан 64 километр нарида, президентнинг Богордаги саройида чақирилади.

Бугун Жакартада 30 сентябрдаги давлат тўнтариши қилишга уриниш вақтида ўлдирилган олти генерални дафн этиш маросими бўлди. Дафн этиш маросимига мудофаа министри ва қуролли кучлар қўмондони генерал Насутион раҳбарлик қилди. Индонезия армияси, деди у, мамлакатни ва революцияни ҳимоя қилиш соҳасида ўз вазифаларини бажара беради.

ФАКТ КЕРАКМИ?

Маълум мақолни ўзгартириб, Америка дипломатларига тил-забон афтидан ҳақиқатни бузиб кўрсатиш учун берилган бўлса керак, деса ҳам бўлар экан. Ҳар ҳолда, АҚШ давлат департаментининг вакили Р. Макклоскининг 29 сентябрдаги матбуот конференциясида айтган гаплари, бизнингча, шундай дейиш учун етарли даражада асос бўла олади. Америка самолётлари Вьетнам Демократик Республикасини ва Жанубий Вьетнам ватанпарварларининг контроли остидаги районларни ваҳшиёна бомбардимон қилаётганлиги бутун дунёга маълум. Лекин жаноб Макклоскининг бундай фактлардан хабари йўқ экан. У «граждан объектларни бомбардимон қиляпти, деб бизга (яъни АҚШга) қўйилаётган айбни тасдиқлайдиган фактлар топилмади», деган гапни тўғридан-тўғри айтиб қўйди. Америка ташқи сиёсат маҳкамасининг вакили бундай фактлар қаердан «топилмаганини» аниқ гапириб ўтирмади. Балки у шундай фактларни ўз хотирасидан ё бўлмаса давлат департаменти билан Пентагоннинг картотекаларидан қидириб топа олмагандир? Лекин адашмасак, жаноб Макклоски давлат департаментида матбуот билан алоқа боғлаш масалалари билан шуғулланиб келади. Модомики, давлат департаментининг вакили расмий норозиликларни менсимай қўйган экан, Америка информация агентликларининг хабарларида, матбуотда, шоҳидларнинг баёнотларида шундай фактлар қанчалаб тилга олинганини бир эсга олса бўлар эди-ку. Америка самолётлари Шимолий Вьетнам территориясини бомбардимон қилаётганлиги ҳамда мактабларни, касалхоналарни, бозорларни, ибодатхоналарни, уйларни, шаҳарларнинг кўчаларини ва ҳокаzоларни ўққа тутаётгани ҳақида хабар босилмаган кун йўқ. Америка қузғунлари, ҳатто айрим пиёда кишиларга ҳам ҳужум қилиб турадилар. Америка давлат департаменти мана шуларни «ҳарбий» объектлар қаторига киритяптими?

Францияда чиқадиган «Монд» газетаси бундай деб ёзди: Америка самолётлари дастлабки кезларда Вьетнам Демократик Республикасининг территориясидаги аввалдан белгилаб қўйилган объектларга ҳужум қилиб турган бўлса, мана энди бир неча ойдан бери йўлида учраган ҳамма нарсаларнинг устига бомба ташламоқда. Вьетнам Демократик Республикасининг сув хўжалиги министрлиги американликлар Тхань-Хоа, Нге-Ань, Куанг-Бинь ва бошқа вилоятларда тўғонларни, насос станцияларини ва каналларни бомбардимон қилаётгани ҳақида баёнот эълон қилди. 4 апрелдан 26 августгача бўлган давр ичида фақат Тю дарёси каналлари системасига осмондан 29 марта ҳужум қилинди. Америка қузғунлари Ба-Тхать тўғонига ўн бир марта ҳужум қилди. Азалий иллатни — қурғоқчиликни енгиш учун Вьетнам халқининг жуда кўп куч-ғайрати билан бинога келтирилган ирригация иншоотларининг тропик шароитда қандай аҳамиятга эга эканлигини гапириб ўтиришга ҳожат бормикин.

Англиянинг машҳур жамоат арбоби философ Б. Рассел тўғонлар ва насос станциялари фақат тинч объектлар эканлигини таъкидлаб, осмондан қилинган ана шу ҳужумларни ваҳшийлик, деб қоралади.

Асосий гитлерчи жиноятчилар устидан ўтказилган Нюрнберг процесси тўғонлар ва каналлар вайрон этилганини одамзодга қарши қилинган энг оғир жиноят, деб қоралаганлиги давлат департаменти вакилларига ва жаноб Макклоскининг ўзига маълум бўлиши керак эди-ку.

Вьетнам Демократик Республикаси ҳукуматининг халқаро Қизил Крест комитетига яқинда юборган жавобида Америка самолётлари, ҳатто Қизил Крестнинг алоҳида белгилари аниқ кўриниб турган иншоотларга ҳам ҳужум қилаётганини кўрсатувчи чидаб бўлмайдиган фактлар келтирилди. Вьетнам Демократик Республикасига бориб келган бир группа американликлар «Нью-Йорк таймс» газетаси саҳифаларида ўз таассуротларини гапириб бердилар. Ана шу американликлар Американинг бомбардимончи самолётлари шифохоналарга ва мактабларга осмондан шўнғиб келиб, ҳужум қилаётганини, айрим кемаларни ва тинч одамларни ўққа тутаётганини ўз кўзимиз билан кўрдик, дейишди.

Ана шу группа составида бўлган калифорниялик порт ҳаммоли жаноб Майерсон америка самолётлари бундан аввалги ҳужум қурбонларини дафн этиш вақтида, ҳатто мотам маъракасининг устига ҳужум қилдилар, деди.

Жанубий Вьетнамга келганда эса, шуни айтиш керакки, ўша ерга яқинда бориб келган американлик машҳур обзорчи Ж. Рестон Америка қўшинлари «шафқатсиз қириб ташлаш» тактикасини ўтказмоқдалар, деб ёзди. Бошқача қилиб айтганда, гумон туғдирган ҳар қандай қишлоқ бомбардимон қилинмоқда. Америка қўмондонлигининг ўзи Гуамга жойлашган «B-52» самолётлари Жанубий Вьетнамдаги бутун-бутун районларга «ёппасига бомба ташламоқда», деб турганидан кейин шу гапнинг ўзи ялпи қирғинлар қилинаётганини тан олиш эмасми.

Жаноб Макклоски ўз гарданига мушкул вазифани олибди. Америка интервентларининг Вьетнамдаги жиноятларини кўрсатувчи фактлар ҳаммага яхши маълум, бу фактлар ҳеч қачон унутилмайди.

В. ХАРЬКОВ,
ТАСС обзорчиси.

ГВАТЕМАЛАДА ОЧАРЧИЛИК

Ҳарбий хунта Гватемалада ҳокимиятни эгаллаб олгандан буён ана шу мамлакат халқи бошига мисли кўрилмаган кулфатлар тушди. Буни ҳатто империалистик матбуот ҳам тан олмоқда. Хусусан, шимолий америка журнали «Ридерс Дайжест» бундай деб ёзди: «Оналар ва болалар тўйиб овқат емаганликлари учун Гватемалада болаларнинг ўлими энг юқоридир».

Ҳозир очлик жуда авж олиб кетди. Мамлакат медицина муассасалари зўр ташвиш билдирмоқда ва ёрдам сўрамоқда. Бироқ ҳокимият заррача ҳам ташвишланмаётир ва бу проблемани ҳал этиш учун ҳеч нарса қилмаётир.

Ҳукумат, хусусан, гўё қандайдир жамоат ишлари учун белгиланган турли-туман солиқларни олиш йўли билан, ишчилар ва деҳқонларнинг бутун кучини систематик равишда сиқиб олмоқда. Лекин бундай жамоат ишлари деб аталган ишлар бутунлай ёлғондир. Бундай ишларни амалга оширишни бирор кимса ўйлаб кўргани ҳам йўқ.

Шаҳарларнинг четларидаги камбағаллар яшайдиган кварталларда аҳвол айниқса ачинарли. Камбағаллар ўз аҳволларининг сал бўлсада яхшиланишига умид ҳам қила олмайдилар. Шу билан бир вақтда хунта офицерлари ўзлари учун ҳашаматли бинолар қурмоқдалар.

Социал тенгсизликка қарши норозилик билдириш тақиқлаб қўйилган. Кимки норозилик билдиришга ботинса, у репрессияга учрайди.

Мамлакатнинг қишлоқ районларидаги аҳвол янада ташвишлидир. Деҳқонларни хоҳлаганча ишлатадилар. Улар чинакам қашшоқ кишилардир.

Сўнгги рўйхатга қараганда мамлакатда саводсизлар аҳолининг 80,5 процентини ташкил этади. Гватемалада саводсизлик жиҳатидан жаҳон рекордини орқада қолдириб кетдик, дейдилар афсусланиб.

Чор-ночор аҳволда яшаётган кўплаб деҳқон оилалари мамлакатнинг у томонидан бу томонига кезиб юрибди. Улар бирор ёрдам ёки ҳақиқат топиш учун беҳуда уринмоқдалар. Яқинда Гватемала қишлоқ хўжалик компаниясида ишлайдиган (бу компанияни Шимолий Американинг «Юнайтед Фрут компании» компанияси пул билан таъминлаб туради) юзлаб деҳқонларнинг бошига катта фожиа тушди. Бу компания сохта контрактлар тузиб, деҳқонларни ер ва уйдан маҳрум қилди. Бу «контракт»ларга мувофиқ деҳқонларнинг ерлари латифундистлар ихтиёрига ўтди. Ҳукумат латифундистлар томонидадир. Шунинг учун улар хоҳлаганларича иш тутадилар.

Хонавайрон бўлган деҳқонлар моторлаштирилган ҳарбий полиция таъқибидан қочиб, бутунлай нотаниш жойларга кетишга мажбур бўлдилар. Бундай полиция латифундистлар манфаатларини ҳимоя қилиш учун тузилган.

Гватемалада даҳшатли ҳақиқат ана шундай.

Эстебан ПАЧЕКО.
(Пренса Латина — АПН).

ОБ-ҲАВО

Бугун республиканинг ҳамма областларида ҳаво очиқ бўлади. Жанубий-шарқий томондан секундига 3-7 метргача шамол эсиб туради.

Ҳарорат кечаси Тошкент, Қорақалпоғистон АССР ва Хоразм областларида 0-5, Бухорода 1-6, Самарқандда 2-7, Қашқадарёда 4-9, Сурхондарёда 6-11, Фарғона областида 3-7 даража иссиқ бўлади. Тошкент, Сирдарё, Хоразм, Бухоро, Самарқанд областларида, Қорақалпоғистон АССРда кечаси ернинг устки қатламлари музлайди. Ҳарорат кундуз куни республика областларида 18-25 даражагача иссиқ бўлади.

Тошкентда ҳарорат кечаси 2-4 даража иссиқ бўлиб, айрим жойларда ернинг устки қатлами музлайди. Кундуз ҳарорат 20-22 даражагача етади.

АПН ХАБАР БЕРАДИ

СОЛДАТНИНГ БАҲОСИ

Ҳозир Қўшма Штатлар сенатида кўриб чиқиш учун ғалати қонун лойиҳаси кун тартибига қўйилган. Бу — Жанубий Вьетнам ўрмонларига урушга жўнаётган Америка солдатлари ҳаётини страхование қилишда уларга имтиёз бериш тўғрисидаги қонундир. Қонун лойиҳасининг авторлари қуйидагиларни таклиф қиладилар: АҚШнинг Вьетнамдаги ҳамма ҳарбий хизматчилари автоматик равишда группа полиси билан ҳар бири 10 минг долларга страхование қилинади. Агар солдат Жанубий Вьетнамда ҳалок бўлиб кетса, пул унинг оиласига тўланади. Пулнинг етмаган қисмини ҳукумат тўлайди. Янги лойиҳа солиқ тўловчиларга 4 миллион долларга тушади. Вьетнамдаги агрессив урушда қурбон бўладиган минглаб америка солдатлари ҳаётининг баҳоси ана шундай.

Вашингтонда жазоловчилар ролини ўташга мажбур қилинаётган йигитларни «олижаноб иш учун» қурбон бўлишларига ишонтириш жуда қийин бўлаётганга ўхшайди. Уларни сотиб олишга уринмоқдалар.

Группали страхование учун икки доллар тўлаган Америка ҳарбий хизматчилари яхширок жанг қиладими-йўқми, айтиш қийин. Лекин бир нарса равшан: Вьетнамда олиб борилаётган ифлос урушда қатнашаётган роталар, полклар, дивизияларни Вашингтонда страхование қилишлари мумкин, лекин Вьетнамда Қўшма Штатларни шармандаликдан страхование қилиб бўлмайди.

ЛЕОПОЛЬДВИЛДА ЖАНЖАЛ

Леопольдвилда навбатдаги жанжал бошланди. Бу жанжалнинг асосий сабабчиси Конгонинг бош министри Моиз Чомбедир.

Бундан бир неча кун олдин Чомбега «суиқасд» қилинганлиги ҳақида хабар берилган эди. Шунингдек, суиқасд қилган ҳар икки киши қамоққа олинганлиги ва тез орада суд қилиниши тўғрисида ҳам хабар берилган эди. Шу муносабат билан шаҳарда қамоққа олишлар бошланиб кетди.

Ёлғоннинг умри қисқа деганлари жуда тўғри. Тўсатдан найранг фош бўлиб қолди. Моиз Чомбени реклама қилиш, унинг обрўйини ошириш мақсадида қамоққа олинган икки «қотил»ни махсус матбуот конференциясида журналистларга кўрсатмоқчи бўлишди. Ҳар икки жиноятчи матбуот конференциясида ўғирлик қилганликларини, одам ўлдириш билан шуғулланганликларини тан олди. Бандитлар фақат бир нарсани рад этдилар.— «Чомбени ўлдириш» ишига ҳеч қандай алоқаси йўқ эканликларини айтдилар. Улар бирор кишининг ҳаётига суиқасд қилиш учун жисмоний жиҳатдан имкониятга ҳам эга эмас эдилар, чунки «суиқасд»дан бир ҳафта олдин уларни бозорда ўғирлик қилганликлари учун қамоққа олган эдилар.

Матбуот конференцияси ташкилотчилари довдираб қолишди, жиноятчилар сақланаётган турма бошлиғини чақириб келишди. Турма бошлиғи ҳам жиноятчилар тўғри гапираётганликларини тасдиқлади. Бунинг устига бошлиқ ўғрилардан бири «тўполон қилганлиги учун» кун бўйи карцерда сақланганлигини айтди.

Леопольдвиль журналистлари Конгода сиёсий қотилликни ташкил этишда тажриба орттирган Чомбе сохта суиқасдни ташкил этолмаганлигидан ҳайрон бўлмоқдалар. Бу ерда бош министрга унинг собиқ дўсти, ҳозирги ички ишлар министри Виктор Нендака халақит берган бўлса керак, демоқдалар. Нендака президент Касавубудан министрлик лавозимини олгач, янги хўжайинига садоқат билан хизмат қила бошлади. Чомбе билан Касавубу ўртасида президент лавозими учун кураш авж олган бир пайтда Нендака сохта суиқасдни фош қилиб, янги хўжайинига содиқлигини кўрсатди. Кенияда чиқадиган «Дейли нейшнл» газетаси бу воқеани шарҳлаб, Леопольдвилда бўлган воқеа у ердаги тузумнинг ва бу тузумни қўллаб-қувватлаётганларнинг башараси қандайлигини кўрсатиб беради, деб ёзди.

ПОЛИЦИЯ ТАСЛИМ БЎЛМОҚДА

Каракас. (Пренса Латина — АПН). Венесуэлада Миллий озодлик қуролли кучлари (ФАЛН)нинг активлиги ортмоқда. Яқинда ФАЛН бўлинмаси Санта-Барбара шаҳарчасини эгаллади. (Бу шаҳарча Баринас штатидаги тоғлиқ жойдадир) Партизанлар гарнизон қаршилигини бостириб шаҳарчага кундузи кириб келдилар. Улар аҳолини майдонга тўплаб, мамлакат ватанпарварлари нима учун курашаётганликларини уларга тушунтирдилар. Бир неча соатдан сўнг партизанлар қурол-яроғларни ўлжа қилиб, Санта-Барбара шаҳридан чиқиб кетдилар.

СИЗНИ ҚИЗИҚТИРГАН САВОЛЛАР

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» ГАЗЕТАСИ ФИЗКУЛЬТУРА ВА СПОРТ БЎЙИЧА СПРАВКА БЮРОСИ

САВОЛ — Ҳурматли редакция, жаҳон чемпиони Бразилия терма командаси ўйинчиси Пеле шу вақтгача жами бўлиб қанча тўп киритган? Совет футболчилари ўртасида эса энг кўп тўп киритган ўйинчи ким?

ЖАВОБ — Пеле Бразилия чемпионатининг юқори лигасида етти йилдан бери қатнашяпти. Шу даврда у киритган тўп 700 га яқинлашиб қолди. Совет футболчилари сафида эса «рекорд» Александр Пономаревга қарашли бўлиб, у жами 148 та гол киритган.

САВОЛ — Қайси команда дарвозабони энг кўп марта 11 метрлик зарбани қайтариб қолган?

ЖАВОБ — 1938 — 1939 йилларда пойтахтнинг «Спартак» командаси дарвозабони В. Жмельков олти марта 11- метрлик зарбани қайтариб қолган.

САВОЛ — Шашка севимли спорт турларидан бири ҳисобланади. Бу спорт тури бўйича жаҳон чемпионати дастлаб қачон, қаерда ўтказилган. Чемпионатларни айтиб беролмайсизми?

ЖАВОБ — Шашка бўйича биринчи жаҳон чемпионати 1894 йилда Парижда ўтказилган. Унда Исидор Вейс ғолиб чиққан. Сўнгра чемпионлик унвони Герман Гогланд, Станислав Бизо, Мариус Фабр, Бенидиктус Шпрингер, Морис Райхенбах, Пьер Гостемларга ўтган. 1947 йилда жаҳон шашка федерацияси ташкил топган ва олимпиада турнири ўтказила бошланган. Сўнгра фахрли ном П. Розенбург, кейин эса канадалик Марсель Делорьега ўтган. Совет шашкачиси И. Куперман даъвогарлар турнирида ғолиб чиқиб, Делорье билан учрашган ва жаҳон чемпиони бўлган. 1960 йилда Нидерландияда В. Шчеголев ғолиб чиққан. Сўнг Куперман чемпионлик тожини қайтариб олишга муваффақ бўлган. Орадан бир йил ўтгач эса Италияда ўтказилган олимпиада турнирида В. Шчеголев яна ғолиб чиққан. Сўнг Куперман чемпионлик тожини қайтариб олишга муваффақ бўлган. Орадан бир йил ўтгач эса Италияда ўтказилган олимпиада турнирида В. Шчеголев яна ғолиб чиққан. Шу кунларда Тбилисида совет спортчилари И. Куперман ва В. Шчеголев ўртасида 20 партиядан иборат матч давом этяпти. Ғолиб томон жаҳон чемпиони бўлади.

САВОЛ — 100 метрга баттерфляй усулида сузишда жаҳон рекорди кимга қарашли?

ЖАВОБ — Сузишнинг бу турида АҚШ спортчиси Ш. Стаудерга тенг келадиган рақиб йўқ. Унинг натижаси 1.05,6 секундга тенг.

САВОЛ — 110 метрга тўсиқли югуришда рекорд кимга қарашли?

ЖАВОБ — Бу турда 13,7 секунд натижа кўрсатган совет спортчиси А. Михайлов жаҳон рекордчиси ҳисобланади.

САВОЛ — «Пахтакор» командаси дарвозабони Юрий Пшеничников қаерлик, «Пахтакор»га ўтгунча қайси командаларда ўйнаган?

ЖАВОБ — Ю. Пшеничников асли тошкентлик. Ёшлигида «Меҳнат резервлари» клуб командасида ўйнаган. Кейин эса уни «Меҳнат резервлари» мастерлар командасига қабул қилишган. Юрий дастлабки йилларда запас дарвозабон бўлган, асосий дарвозабон В. Кольцов эди. Ю. Пшеничников «Пахтакор» командасига 1960 йилда ўтганда ҳам Б. Климовнинг ўринбосари эди.

САВОЛ — «Пахтакор» командасининг ҳужумчиси И. Малиновский кейинги пайтларда асосий составда ҳам, дублёрлар составида ҳам кўринмай қолди. Бу ўйинчининг тақдири бизни қизиқтиради. Шу саволимизга жавоб беролмайсизми?

ЖАВОБ — И. Малиновскийнинг оёғи операция бўлди. У мавсум охиригача ўйинда қатнаша олмаса керак.

САВОЛ — Штанга бўйича дунёда энг кучли спортчи кимлар ва неча килограмм оғирликдаги штангани кўтара олишади?

ЖАВОБ — Бу ўринда совет спортчилари Юрий Власов, Леонид Жаботинский ва улар сафига яқинда қўшилган В. Андреевларга тенг келадиган паҳлавон йўқ. Толчокда жаҳон рекорди 217,5 килограмм бўлиб Л. Жаботинскийга қарашлидир. Жимдаги рекорд В. Андреевники бўлиб 189,5 килограммга, ривоқдаги рекордни эса Ю. Власов ўрнатган бўлиб 172,5 килограммга тенг.

ДЎСТЛИГИМИЗ МУСТАҲКАМЛАНСИН ВА РИВОЖ ТОПСИН

— Бизлар ажойиб республикангизда бўлганлигимиздан жуда хурсандмиз. Бу ерда кўрганларимизнинг ҳаммаси хотирамизда узоқ вақт сақланиб қолади, — деди «Япония — СССР» жамиятининг ижрочи директори Садао Накабаяси Тошкентдан жўнаб кетиш олдидан. Ана шу жамиятнинг Садао Накабаяси бошчилигидаги делегацияси Ўзбекистонда бир неча кун меҳмон бўлиб турди. Делегация аъзолари Тошкент меҳнаткашларининг ҳаёти билан танишдилар, маданият арбоблари, қишлоқ меҳнаткашлари билан учрашдилар.

Меҳмонлар Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумида қабул қилиндилар. Япониялик дўстлар чет мамлакатлар билан дўстлик ва маданий алоқа Ўзбекистон жамияти активистлари билан самимий учрашдилар.

— Мен ва менинг дўстларим бу сафардан жуда мамнун бўлдик, — деди ўз таассуротларини якунлаб Садао Накабаяси. — Бизлар Тошкент областидаги «Ленин йўли» колхози деҳқонлари билан бўлган учрашувни ҳеч эсдан чиқармаймиз. Социализм шароитида яшаётган деҳқонларга ҳавас қилса арзийди. Бизлар Тошкентдаги мактаблардан бирида бўлиб, мамнун бўлдик. Бизлар ёш авлодингизга жуда катта ғамхўрлик қилинаётганлигини ва эътибор берилаётганлигини ўз кўзимиз билан кўрдик. Бу ерда билимларни муваффақиятли эгаллаш учун зарур бўлган ҳамма нарса — яхши жиҳозланган синфлар ва кабинетлар, тажрибали педагоглар, аъло даражадаги ўқув программалари муҳайёдир.

Делегация бошлиғи сўзининг охирида бундай деди: Халқларимиз ўртасидаги дўстлик алоқалари янада мустаҳкамланиши ва ривожланиши учун бутун куч-ғайратимизни сарфлаяжагимизни сизларга айтишни ўз буршимиз деб ҳисоблаймиз.

(ЎзТАГ).

П. А. УСТИНОВ

1919 йилдан КПСС аъзоси, Ўзбекистонда Октябрь Социалистик революцияси ва граждан урушининг актив иштирокчиси, шахсий пенсионер Петр Андреевич Устинов 71 ёшида орамиздан кетди.

П. А. Устинов камбағал-деҳқон оиласида туғилиб, ўн олти яшар ўсмирлик чоғиданоқ меҳнат қила бошлади. У аввал Красноводскда, сўнгра эса Тошкентда темирчи бўлиб ишлади. 1915 йилдан бошлаб Тошкентга келтирилган крепостной артиллерия ротасида хизмат қилди. У революцион ҳаракатда актив қатнашди. Февраль революциясидан кейин рота солдат комитетининг раиси қилиб сайланди ва Тошкентдаги сентябрь воқеалари кунларида солдатларнинг ҳаракатига раҳбарлик қилди. Туркистонда Октябрь революциясида актив қатнашди. Қизил Армия ташкил топган кундан эътиборон Тошкент артилерия крепостной ротасига қўмондонлик қилди. Тошкентда осиповчиларнинг контрреволюцион исёнини бостиришда қатнашди. 1919 йилнинг ноябрида Тошкент крепостининг коменданти қилиб тайинланди.

Гражданлар уруши тамом бўлгандан кейин П. А. Устинов раҳбар-хўжалик лавозимларида ишлади. Улуғ Ватан уруши йилларида Қорақалпоғистон АССР Госпланининг раиси ва Халқ комиссарлари Совети Раисининг ўринбосари бўлиб ишлади. Урушдан кейинги йилларда Краснодар ўлкасида масъул лавозимларда бўлди.

П. А. Устинов партия ва совет раҳбар органларига бир неча марталаб сайланди.

У ҳалол ва фидокорона меҳнат қилганлиги учун ҳукумат мукофотларига сазовор бўлган.

Партия ва халқнинг содиқ фарзанди Петр Андреевич Устиновнинг порлоқ образи қалбимизда ҳамиша сақланиб қолади.

БИР ГРУППА ЎРТОҚЛАРИ.

РАДИО

7 ОКТЯБРДА
БИРИНЧИ ПРОГРАММА

6.03, 8.15, 13.30, 18.00, 19.00, 19.10, 19.50, 23.00 — Сўнгги ахборотлар.

6.15 — Концерт (ўзб.), 6.45 — Гимнастика (ўзб.), 7.35 — Эшиттиришлар программаси (ўзб., рус.), 8.25 — Концерт (ўзб.).

9.15—«Совет Ўзбекистони», 9.23 — «Правда Востока», 9.53 — «Ленин байроғи», 16.00 — «Правда» газеталарининг обзори.

9.30—Музикали танаффус (ўзб.), 9.45 — Германия Демократик Республикаси гуллаб-яшнамоқда (тож.), 10.10 — Мушель. Фортепьяно учун концерт (рус.), 10.30 — Композитор Қодиров ва Раҳимов асарлари (ўзб.), 11.10 — «Навоий чироқлари». Радиоочерк (ўзб.), 11.25 — Қ. Искандаров куйлайди (ўзб.), 13.00 — Чорвадорлар учун (ўзб.), 13.40 — Эстон вокал квартети (рус.), 14.00 — Қишлоқ хўжалик ходимлари учун (ўзб.), 16.15 — ГДР артистлари концерти, 18.10 — Жаҳон халқлари куйлари, 18.30 — Совет экрани куйлари (ўзб.), 19.20 — Татар куйлари, 20.00 — «Коммунист — юксак ном», 20.45 — «Ҳозирги замон империализмининг идеологияси» (ўзб.), 21.20 — Қишлоқ хўжалик ходимлари учун (ўзб.), 22.00 — ГДРнинг шонли байрами (ўзб.), 22.10 — Пахта теримидаги шаҳарликлар учун концерт (ўзб.), 22.40 — ГДР шоирларининг шеърлари (рус.), 23.10 — Эртаги кун эшиттиришлари (ўзб.), 23.20 — Музикали танаффус (ўзб.).

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

7 ОКТЯБРДА
БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 18.00 — Телевизион янгиликлар, 18.20 — Файтун (болалар учун), 18.30 — Танишинг (адабий эшиттириш), 18.55 — Реклама ва эълонлар, 19.00 — Солдат отаси (бадиий фильм).

20.30 — Эшиттиришлар программаси.

Ўзбек тилида: 20.35 — Телевизион янгиликлар, 20.50 — КПСС МК сентябрь Пленуми қарорлари — амалга. Саноат ишлаб чиқаришини иқтисодий жиҳатдан рағбатлантириш, 21.10 — Ҳинд рақслари, 21.40 — Сўнгги янгиликлар, 21.50 — Педагогик мулоҳазалар (ҳужжатли фильм), 22.30 — Гул ва меҳр (телевизион театр).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 дан — Олмаота телестудияси эшиттиришлари.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 7/X да Майсаранинг иши, 8/X да Дон Жуан.

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 7/X да Хатарли йўл, 8/X да Сарвқомат дилбарим.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — Грузин цирки артистларининг гастроли.

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Севгилим — «МИР», НАВОИЙ номли, «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун).

Узоқ юлдуз нури (1 ва 2-серия) — СОБИР РАҲИМОВ номли (кундуз ва кечқурун), «ИСКРА» (кеч соат 9 да).

Неаполнинг тўрт куни — «ЎЗБЕКИСТОН», «ДРУЖБА» (2-залда), «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Улуғбек юлдузи — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «ДРУЖБА» (1-залда), «ЁШ ГВАРДИЯ» (кундуз ва кечқурун), «СПУТНИК» (тоқ соатларда), «МОСКВА» (кундуз 12, 4, кеч 6, 8 ва 10 да).

Кул ва олмос — «ИСКРА», САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун), «СПУТНИК» (жуфт соатларда).

Иоланта —«КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 2 ва кеч 9-45 минутда).

Денгиз қандай экан — «МОСКВА» (эрталаб соат 10 ва кундуз 2 да).

Дюймовочка — «ЧАЙКА» (эрталаб соат 10 да).

Ёз табассуми — «ЮЛДУЗ» (кундуз соат 5, кеч 7 ва 9 да).

Самолётлар қўнолмади — НАВОИЙ номли (кундуз соат 5 да ўзбек тилида).

ЁЗГИ БИНОДА
(кеч соат 8 да бошланади)

Карамболь — «ФЕСТИВАЛЬ».

Ганга ва Жамна (1-серия) — КАФАНОВ номли.

Ева ҳақида — «ХИВА».

Редактор М. ҚОРИЕВ.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

ИНДЕКС 64543.
№ B. 235. Р. 02402